

Niet te geloven, maar werkelijk waar

door
leon elshout, oktober 2024

Werkelijk waar...

Geen woorden kunnen de diepte beschrijven van het plotselinge besef van het feit dat de Bijbelse god echt bestaat. Luister naar zijn stem in Mattheüs 3:17; 17:5, 2 Petrus 1:17 en Johannes 12:28-30.

Wen er maar aan...

(Adempauze)

www.youtube.com/watch?v=Ss6l3ie_Fi4

1. Gods eigen stem in de Bijbel

Toen ik nog atheïst was beschouwde ik de Bijbel als een speeltje voor religieuze indoctrinatie. Bij ons thuis, op de openbare havo en op mijn vervolgopleiding was dit zo. God was er voor de stumpers die over de WC bril plasten of die verliefd waren op hun teckel. Ik was een kind van mijn tijd in die zin dat zelfontplooiing en autonomie de belangrijke pijlers van mijn streven waren om mijn positie in de wereld te verstevigen. Bij nader inzien vraag ik mij toch af of ik het kind niet met het badwater heb weggegooid? Was ik bang voor God? Bang voor dat hij mij mijn identiteit en autonomie afpakte? In Galaten 2:20 lijkt er inderdaad zo'n bewering te staan. Ik ben dood maar christus leeft in mij. Hoog tijd om aan mijn tweede pubertijd te beginnen en nog eens over mijn identiteit na te denken. Na het lezen van een aantal boeken van onder andere Brian S. Rosner, *Known by God*, stel ik vast dat de Bijbel niet alleen over God en Jezus gaat maar zeker ook over onze identiteit. Te beginnen met Genesis 1:26-27, "we zijn naar het beeld van christus geschapen". Dit beeld is dan Jezus. Waarschijnlijk gaat het hier om de tweede schepping die na de opstanding van Jezus ontstond. Mijn ervaring is dat je sommige Bijbelteksten eindeloos vaak leest tot opeens het kwartje valt. Als ik over mijn identiteit nadenk dan

kan ik niet om Genesis 1:26-27 heen. En... volgens mij hebben we met de Bijbel een unicum in ons bezit. Drie keer in het Nieuwe Testament sprak God zelf letterlijk tot Jezus en zelfs tot ons zoals in Johannes 11:42, 12:30.

1. Vlak na de doop van Jezus in de rivier de Jordaan, in Mattheüs 3:17, Marcus 1:11 en Lucas 3:22 toen Gods stem uit de hemel klonk.

2. Op de berg Hermon waar Petrus, Jacobus en Johannes het visioen zagen van de verheerlijkte Jezus, samen met Elia en Mozes in Mattheüs 17:5, Lucas 9:35. Petrus kwam er later in zijn leven op terug in 2 Petrus 1:17. We horen in deze passages God spreken.

3. Vlak voor de kruisiging van Jezus, in Johannes 12:28-30. In vers 30 bevestigde Jezus dat er wel degelijk een stem uit de hemel was gekomen, niet voor hem maar voor de omstanders. De stem uit de hemel kon dus zien dat er omstanders waren.

- In het Oude Testament kletste God al eens tot Mozes in Numeri 7:89. In Exodus 33:23 zag Mozes de achterkant van God.

In de Bijbel staan gedetailleerde verslagen over negen personen die uit de dood werden gewekt, allemaal bevestigd door ooggetuigen (1 Koningen 17:17-24; 2 Koningen 4:32-37; 13:20, 21; Lukas 7:11-17; 8:40-56; Johannes 11:38-44; Handelingen 9:36-42; 20:7-12; 1

Korinthiërs 15:3-6). Vooral de opstanding van Lazarus in Johannes 11 is bijzonder omdat hij al vier dagen dood was en Jezus dat wonder in het bijzijn van een heleboel mensen deed (Johannes 11:39, 42). Jezus kletste ongedwongen tegen zijn vader in de hemel en hij beweerde in Johannes 11:42 dat hij zelf geen bewijs van diens bestaan hoefde maar dat God hem omwille van de omstanders de kracht zou geven om Lazarus uit de dood op te wekken. Wat ook gebeurde. Een onvoorstelbaar wonder vond hier plaats. Jezus riep om de haverklap zijn vader in de hemel aan. Johannes 14 staat er bol van. Zelfs tegenstanders van Jezus konden niet om de feiten heen, dus smeedden ze een plan om zowel Jezus als Lazarus te doden (Johannes 11:47, 53; 12:9-11).

In Handelingen 12 komen we de uit de dood opgewekte Lazarus weer tegen. In 12:2 was Lazarus één van de aanwezigen bij een avondmaal dat zes dagen voor het Pascha gehouden werd. Lazarus was er weer helemaal bij. Wat ging er allemaal door hem heen? Vast en zeker probeerde hij in zijn gedachten te reconstrueren waar hij die vier dagen in het graf geweest was. Vast en zeker wist hij ook dat hij zonder Jezus nooit hier aan tafel had gezeten. Zonder enige twijfel was hij dan zelf een maaltijd voor de pieren, wormen en pissebedden geweest. In 12:9 lezen we over een grote groep van Joden die ook naar die plek

kwam, in Bethanië trouwens waar Jezus Lazarus had opgewekt. Deze Joden wilden niet alleen Jezus maar zeker ook de tot leven gewekte Lazarus zien. Deze gang van zaken past in een script dat in Johannes 11:41-44 met de opwekking van Lazarus begonnen was. We vragen ons af wat er van Lazarus na zijn opwekking uit de dood geworden was. In Johannes 12 krijgen we een antwoord dat weliswaar absurd is maar wel in een script past. Absurd was het dat Lazarus zomaar weer aan een Avondmaal deelnam en dat de schriftgeleerden erop uit waren om hem alsnog uit de weg te ruimen om maar te zwijgen van wat ze met Jezus van plan waren. Wat bijzonder dat God ons het vervolg op de opwekking van Lazarus niet onthoudt.

Sterke kerel

Dat God zijn profeten ongelofelijke krachten kon geven bleek wel uit het voorbeeld van Simson die in Rechters 16:30 de pilaren van de tempel van Dagon in jawel, Gaza omver duwde met oneindige veel doden tot gevolg. In vers 16:28 had hij zijn vader in de hemel om deze kracht gevraagd. God was er dus nog steeds en hij zag alles. Op het dak van deze tempel stonden 3000 mensen en in de tempel zelf was ook veel volk aanwezig. Daarnaast werden omstanders mogelijk door het puin geraakt. Dit was een joekel van een tempel die Simson omver duwde. We mogen

erbij stil staan dat daarboven een god is die ongelofelijke dingen voor zijn dienaren doet.

Wat nu?

In 1 Korinthe 15:3-4 schreef de apostel Paulus in zijn brief aan de gemeente in Korinthe (Griekenland) dat als je gelooft dat Jezus voor uw zonden gestorven is en dat hij begraven werd en hij op de derde dag door god uit de dood werd opgewekt, dat u het aionische leven krijgt. Het woord aionisch is wat technisch, in de praktijk mag u er het woord eeuwig voor in de plaats zetten. Het betekent dat God u geroepen heeft. Hij had u sowieso al in de moederschoot gevormd, Efeze 2:10. Waarom deed God dit eigenlijk? Namelijk voor de goede werken die God van tevoren voor ons uitgestippeld had opdat wij in die goede werken zouden bewandelen, Efeze 2:10, Jeremia 29:11.

Om meer grip op God te krijgen en de nieuwe Godmodus waarin ik zit te verkennen, probeer ik eerst contact met mijn vroegere “ik” te krijgen. Men zegt weleens dat kunstenaars na vele omzwervingen naar hun eigen honk terugkeren om te recapitulieren wat hen ertoe bracht om een kunstenaarsleven te gaan leiden. Voor mij geldt dit ook. Waarom was ik vroeger atheïst? En waarom ben ik nu geen atheïst meer?

2. Alledaagse dingen

Het alledaagse leven is zo aards dat het soms nauwelijks is voor te stellen dat er een god is. Als ik naar de Hema ga dan kan ik het me nauwelijks voorstellen dat er een God is. Wat heeft God met mijn aankoop van een handdoek te maken? Als ik voor de handdoek “sandalen” invul dan klinkt het al Bijbels. In Exodus 3 staat de merkwaardige geschiedenis waarin Mozes een boodschapper van God ontmoet. Helaas was het niet God zelf maar een boodschapper van God die zich als een brandende vuurgloed in een braamstruik manifesteerde. Een braamstruik klinkt best wel bekend in de oren. Ik werk soms in het bos om braamstruiken te verwijderen. Wat is er aardser dan een irritante braamstruik die om je kuitten slingert en krassen in je huid achter laat? In Exodus 3:5 zegt de boodschapper namens God dat Mozes zijn “sandalen” uit moet trekken omdat Mozes nu op heilige grond staat. Kunt u het zich voorstellen dat de vieze bodem rondom een braamstruik heilige grond is? De God van hemel en aarde die volgens Amos 5:8 niet alleen de sterren maar zelfs hele sterrenstelsels geschapen had zoals Orion en de Pleïaden, zag vanuit een vlam dat Mozes “sandalen” (Crocs) droeg. Je vraagt je af, waar maakte god zich druk om? In Deuteronomium 9:6 lezen we al dat God de Israëlieten voorschrijft om de Shema, “God is één” op

de “deurposten” te schrijven. Dat God één is, is zeer belangrijk om de valse leer van de drie-eenheid buiten de deur te houden. Waar het mij om gaat is dat de God van Hemel en Aarde die in Amos 5:8 over de Orion en Pleïaden kletst, net zo goed over “sandalen” en “deurposten” kletst.

In Deuteronomium 6:6-7 staat het weer: - Hoor, Israël! JAHWEH, onze Elohim, JAHWEH is Één. En jij hebt JAHWEH, jouw Elohim, lief met heel jouw hart en met heel jouw ziel en met heel jouw intensiteit. En deze woorden, die ik jou vandaag als instructie geef, zijn op jouw hart. En jij herhaalt ze voor jouw zonen, en jij spreekt er over “tijdens jouw zitten in jouw huis” en tijdens jouw gaan op de weg en bij jouw neerliggen en bij jouw opstaan. God noemt hier naast de belangrijkste zinsnede in de Bijbel, dat god één is – en dus niet drie – in één adem met de belangrijkste alledaagse rituelen: ‘s ochtend opstaan, in uw huis zitten en ‘s avonds weer slapen.

Ook het Nieuwe Testament zit vol van zulke alledaagse zaken. In Mattheüs 21:12 staat een tamelijk bekende scène waarin Jezus in de tempel tafels en stoelen omver kegelde. Zijn Vaders huis was geen rovershol, was zijn commentaar. Volgens sommige theologen was deze daad de inwijding van de tempel.

Waar het mij nu om gaat is dat Jezus zich hier met zulke onnozele zaken als tafels en stoelen bezighield.

Belasting

Als er iets een aards dingetje is dat weinig met de mysterieuze engelen bij de herders in het veld te maken heeft (Lucas 2:8, 13) dan is het wel de belastingdienst. Dat zelfde hoofdstuk Lucas 2 van dezelfde Lucas die later ook Handelingen schreef, begon met een volkstelling onder de Romeinse keizer Augustus. Wat de reden was waarvoor Maria en Jozef vanuit Nazareth naar Bethlehem afreisden. Het kan maar zo dat deze volkstelling deels met belastinginning te maken had. Belastingen waren zeker niet vreemd in de Bijbel en ook de zoon van God, genaamd Jezus kreeg ermee te maken. Eén van de eerste bekeerlingen was ene Levi, later bekend als Mattheüs die zijn Mattheüs evangelie schreef. In Lucas 5:27 staat dat Jezus langs een tolhuis kwam en deze Levi in zijn kantoor zag zitten. Leuk dat er toen al kantoren waren. Jezus, de zoon van God die over water liep (Mattheüs 14:25-26) wist dus ook hoe een kantoor van een tollenaar eruit zag. Voor zover ik weet lees ik in de sprookjes van Sneeuwwitje en Roodkapje niks over kantoren van belastinginners. In Lucas 5:29 staat vervolgens dat Levi alias Mattheüs zo blij was dat hij in zijn eigen huis een receptie hield

met Jezus als eregast terwijl er een schare van tollenaars op bezoek kwam.

In Mattheüs 17:24-27 staat dat Jezus zelf ook belasting betaalde en er in elk geval mee geconfronteerd werd. Hij was niet slechts de man die water in wijn toverde of mensen uit de dood opwekte. Hij kreeg met dezelfde alledaagse dingen te maken als wij. In het Oude Testament werden in Ezra 4:13, 20 en 7:24 ook al belastingen genoemd. Zeer aardse zaken als belastingen zijn dus niet vreemd aan het boek van God. Na Jezus was het de apostel Paulus die in Romeinen 13:5-7 de gelovigen maande om de overheden te gehoorzamen en ook belasting te betalen. Over Romeinen 13:1-7 is veel geschreven. Hoe fundamentalistisch we hierin moeten zijn om de overheid ten alle tijden te gehoorzamen blijft onderwerp van controverse. Zich aan een overheid onderschikken is in elk geval iets anders dan een overheid per definitie gehoorzamen. Ter vergelijking: In Efeze 5:22-23 staat dat de vrouw ondergeschikt aan de man is zoals de gelovigen aan Christus ondergeschikt zijn. Maar wat als de man zijn vrouw slecht behandelt? Zal de vrouw dan ten alle tijde bij de man blijven? Dus als een overheid zich misdraagt, zal men de overheid dan eindeloos blijven gehoorzamen? Deze discussie is een verdere uitwerking waard.

Paulus, Lucas, Handelingen

In Handelingen 17:17 zitten we al enige tijd na de opstanding en hemelvaart van Jezus. Een nieuwe apostel die Paulus heette, is nu de hoofdrolspeler. Let wel, ook hij werd door de opgestane Jezus aangestuurd. Er staat dat de apostel Paulus dagelijks op de markt te vinden was waar hij met Jan en Alleman over het geloof discussieerde. In Handelingen 17:22 noemde hij de inwoners van Athene religieus. Paulus durfde hier het “hogere” te introduceren en boven het alledaagse aardse van de markt uit te stijgen. In de volgende verzen vanaf vers 23 noemde hij de ene God van de Bijbel ofwel de god van hemel en aarde die alles en iedereen gemaakt had. Had Paulus zelf niet in God geloofd dan had hij daar niet gestaan om van de ene God te getuigen. Maar dan had God hem ook niet uitgekozen. Het was duidelijk dat de apostel Paulus door had dat het leven niet eindigde bij marktkramen en tenten. In Handelingen 16:14 was er ene Lydia die een purperverkoopster was. Purper was een paarse stof die uit Fenicië kwam dat in de Bijbel Kanaän heette. Kanaän bestreek Israël, Libanon en een deel van Syrië. Onze Hema is niet zover gezocht als we aan de purper denken. De God van de Bijbel en van de Hemel en Aarde houdt zich ook met koopwaren en kleurstoffen bezig.

In Handelingen 1:13-14, vlak na de hemelvaart van Jezus waren de discipelen in een bovenvertrek in Jeruzalem. Wie er ook was: de moeder van Jezus evenals zijn broers. Het sprookjestaferaal van de magiërs uit het oosten die ooit Maria bezocht hadden was ingewisseld voor een alledaags tafereel. Na de verschrikkelijke marteldood van Jezus aan het kruis lezen we niet veel meer over zijn moeder. Maar ze was er nog steeds en hier in vers 14 was ze blijkbaar fit genoeg om naar een bovenvertrek te gaan. Om er wat te doen? Om er te bidden. We kunnen nauwelijks geloven dat die vreselijke kruisiging van Jezus eraan vooraf was gegaan. Lucas was de schrijver van Handelingen. Volgens Kolosse 4:14 was hij een scheepsarts. Mogelijk was hij zelfs een Macedoniër uit Filippi en dus een Europeaan. Hij was de buitenstaander in het gebeuren rond Jezus en later de apostel Paulus.

In de eerste verzen van Handelingen 1 lezen we over de inmiddels opgestane Jezus die enkele opdrachten aan zijn discipelen gaf om in de eerste instantie in Jeruzalem te blijven (Hand. 1:4). Het was sowieso bizar dat hij zijn leerlingen nog allerlei instructies gaf. Naar menselijke maatstaven gemeten moest hij mordsdood als een pier zijn en in zijn graf liggen. Het grote wonder was dat hij door God uit zijn graf was opgewekt en er opeens weer was. Hoe kijken we

tegen een ex-dode aan? Is een ex-dode een normaal mens? Jezus was bovendien niet zomaar een ex-dode maar hij was een nieuwe schepping. Wat ik ervan begrijp is dat hij geen bloed meer had maar dat hij geest in zijn lijf had. Hij was geen spook maar wel iemand met een fysiek geestelijk lichaam. In Handelingen 1:4 noemde hij opnieuw onze Vader in de Hemel die nieuwe instructies zou geven. Het had ook gekund dat hij na alle tumult aan het kruis op Golgotha “ajuu paraplu” gezegd had tegen de boze buitenwereld en op Tenerife was gaan freewheelen. Jezus wist blijkbaar heel goed wat er voor zijn dood en opstanding allemaal gebeurd was. Hij haakte erop in en gaf zijn aanhang bovendien de geruststelling dat zijn eerdere onderwijs een vervolg kreeg. Er zou wel degelijk een Koninkrijk van God komen terwijl hij in Handelingen 1:7 zei dat alleen god de dag en het uur kent waarop dit Koninkrijk zou aanvangen. Was hij na zijn opstanding een zombie geworden dan had hij de keel van een knappe maagd door gebeten. Hij was geen zombie maar hij bleef erbij dat hij de zoon van god was.

Maar dan: in Handelingen 1:9-11 komen we het hogere weer tegen. Jezus werd zomaar omhoog geheven. Dit is misschien wel het moment waar ons verstand het af laat weten. Wat deed Jezus? Vliegen? Hoezo werd Jezus zomaar omhoog geheven? Door

wie dan wel en waar ging hij naartoe? Om het vooral nog mysterieuzer te maken kwam er een wolk aan. Deze wolk omringde hem zodat hij voor de discipelen en zijn moeder onzichtbaar werd. En opeens stonden er twee kerels in witte gewaden – engelen - bij de achterblijvers (Handelingen 1:10). Deze kerels zeiden dat Jezus ooit op dezelfde manier naar de aarde terug zal komen. Ze wisten dus al dat Jezus 2000 jaar later, in onze tijd naar ons terug zou keren. Aan de kliek die daar nog steeds stond werd een hint naar onze tijd gegeven. Waarom zouden wij de verklaring niet geloven als de discipelen destijds getuige waren van de hemelvaart van Jezus terwijl Lucas, een Macedoniër alles nauwkeurig opschreef? Jezus ging naar de hemel van zijn Vader waarover we in Handelingen 7:55-56 lezen. Het valt niet uit te leggen waarom christenen jaarlijks de Hemelvaart in Handelingen 1:9 vieren en tegelijk geloven dat de hemel iets in een hiernamaals is waar je na je overlijden naartoe gaat, “mits je nooit een seksboekje hebt gelezen”, anders kun je het alsnog wel schudden. Seksboekjeslezers, ook al lazen ze in hun hele leven maar 1 seconde 1 bladzijde, gaan in de automatische piloot naar de hel, althans volgens deze zelfde christenen.

Regen, huur

In Handelingen 28:2 werd een aanstaande regenbui genoemd, in 28:30 werd de huurwoning van Paulus in Rome genoemd. Wat is hier abracadabra of zelfs ouderwets aan? We lezen over dezelfde dingen als in onze tijd.

En dus...

Ik heb geprobeerd om het sprookjesachtige imago van de Bijbel weg te nemen zonder het Goddelijke karakter van de Bijbel tekort te doen. In Handelingen 1:14 zien we een realistische moeder van Jezus die in een bovenvertrek in Jeruzalem was. Het magische en mythische tafereel van de herders, engelen en later van de magiërs in Lucas 2:13 had plaatsgemaakt voor een realistische tafereel waarin Maria in een bovenvertrek was. Vast en zeker had ze haar Zoon die uit de dood was opgewekt al lang weer gesproken. In dat bovenvertrek waren ook de halfbroers van Jezus naast zijn leerlingen zoals Johannes en Petrus en nog wat anderen.

De kerken hebben een magische voorstelling van Maria van Nazareth gemaakt. De Katholieken deden er een schep bovenop door Maria een beetje aan de Koningin van de Hemelen in Jeremia 7:18, 44:17-19, 25 te koppelen. De idyllische uitbeelding van de kribbe van Jezus in die stal werd door de kerken

mierzoet vertaald in een kerststal waarin een blozende Maria emotioneel haar krijsende baby observeerde. Wat een contrast met het Lied van de echte Maria in Lucas 1:46-55 waarin ze heel goed weet dat ze de Messias ter wereld gaat brengen en ze God hiervoor dankt. In Lucas 1:34 kletste Maria openlijk over seks. Ze wist heel goed hoe je een kind moest maken. Niet door door een verrekijker naar de vogeltjes te kijken. Ze kletste ongedwongen tegen de engel Gabriël die in vers 1:26 vanuit de hemel naar de aarde was afgedaald om Maria in Nazareth te bezoeken. Hoe wist Gabriël haar zo goed te vinden? In Lucas 1:38 verklaarde Maria alias Miriam dat ze een slavin van de Heer was. Uiteraard was het goed nieuws voor haar dat ze de messias zou baren zonder dat ze met Jozef de koffer in hoefde te duiken. Haar zoon Jezus had een veel minder leuke missie door zich beestachtig te laten kruisigen. Maria had er desalniettemin geen probleem mee dat ze zomaar zwanger werd. Deze moeder van Jezus had niks met de blozende kerk Maria gemeen.

Webcam

Sprookjes gaan niet over belastingen, tolkantoren, bovenkamertjes, purperverkoopsters, marktkraampjes, tentenmakers of tafels en stoelen. De Bijbel biedt ons een unieke en duizelingwekkende inkijk in de geschiedenis vanaf de tijd van Adam tot de nadagen van de apostel Paulus. De Bijbel is eigenlijk een

webcam die ons mee laat gluren in de levens van onze verre voorouders die tegen dezelfde problemen aan liepen als wij. Goddelijke interventies zorgden er soms voor dat die aardse problemen op een bijzondere manier opgelost werden zonder het alledaagse aardse karakter van deze obstakels teniet te doen. Nergens lezen we over toverspreuken als abracadabra, simsalabim, ik wil dat u een kikker wordt. Telkens werd er consequent beroep gedaan op de onzichtbare maar almachtige God die in de hemel zetelt.

3. Vooroordelen

Toen ik atheïst was had ik een lineair idee van het leven. Ik kwam ergens vandaan, probeerde er nu iets van te maken en ging net als alle anderen de kist in. Wat er na de kist en het graf gebeurde bleef duister. Ik maakte onderweg fouten maar hiervan leerde ik. Dit hoorde bij het leven. Of niet soms?

- Waarom zou fouten maken eigenlijk bij het leven horen? Waarom zou de dood bij het leven horen? Hebben we na 4 miljard jaar van evolutie nog steeds niet door dat we niet tegen het schrikdraad moeten plassen?

Ik vond dat ik overal een mening over had maar feitelijk was dit helemaal niet zo. Van Bijbelse zaken als de aionen, de kruisdood van Jezus voor onze zonden, de opstanding en het lichaam van Christus had ik sowieso nooit gehoord. Toen ik ooit in therapie zat omdat ik weer eens was vastgelopen, hield ik vol dat religie niet in therapie thuishoorde. Maar waarom zat ik überhaupt in therapie? Past therapie wel in een evolutiemodel? Een goede vriendin van mijn moeder zei na mijn bekering tegen me: je hebt nu zoveel gestudeerd, geloof je nog steeds in god? Het mag duidelijk zijn dat in seculiere kringen geloof en religie met domheid, onnozelheid, sukkeligheid en

indoctrinatie geassocieerd werden. Zo dacht ik er ook over. Volgens mezelf had ik de Bijbel niet nodig en had ik genoeg kennis op gedaan om me door het leven te slaan. De Bijbel was geschreven door wereldvreemde oude sokken terwijl ik een moderne knul was die naar Iron Maiden luisterde. Waarom ik dan met al mijn zogenaamde kennis in therapie terechtkwam, blijft een open vraag.

4. Bohemiens

Als er één boegbeeld van mijn generatie tegengas gaf aan alles wat met autoriteit of God te maken had dan waren het wel de Sex Pistols. Je had ook nog Nina Hagen die nota bene uit de DDR ontsnapt was. Feit is dat de Sex Pistols nergens in hun teksten over het fenomeen zongen dat er 2000 jaar geleden een kerel voor onze zonden beestachtig aan het kruis gemolesteerd was en dat hij drie dagen later op mysterieuze wijze opeens weer van de partij was. Hun nummer *Anarchy in the UK* begint met de openingszin, “*I am an antichrist...*” Het klinkt heel stoer en als je 16 bent dan wekt dat wel de vibes in je op. Maar veel diepgang zit er niet achter. Het Bijbelse principe van de aionen – lange maar scherp afgebakende perioden - is ook nergens in hun teksten terug te vinden.

Iron Maiden heeft een nummer dat *If Eternity should Fail* heet, van het album *The Book of Souls*. De titel klinkt stoer en poëtisch maar snappen we eigenlijk wat er gezegd wordt? Hoe kan de eeuwigheid nu falen? Bijbels gezien zou er moeten staan, “*If the aionian times should fail*”. Als je jong bent denk je niet zo over titels en teksten na. Als er melodie in zit en het ramt erop los dan ben je als puber zijnde al snel tevreden. Maar als je meer grip op de diepe filosofie

achter de Bijbel wilt krijgen dan moet je niet bij de Sex Pistols of Iron Maiden zijn en ook niet bij U2.

Een Iron Maiden coverband maakte ooit een LP met als titel, *Christmas in Hell*. Zo'n titel klonk wel stoer maar wat bedoelde de coverband met "hell"? Een onderaardse plek waar men dan Iron Maiden ging spelen? De Bijbel kent inderdaad wel de Tartaros in Openbaring 9:9-11. Maar ik betwijfel of de coverband hier ooit van gehoord had. Om aan te geven dat de populaire industrie van muziek, boeken en cultuur niet het laatste woord heeft als het om levensvragen gaat.

Sympathy for the Devil

Sympathy for the Devil van de Rolling Stones is natuurlijk ook een banger. Zeker als je naar de mensen op de dansvloer kijkt dan krijg je echt de vibes zoals dat heet. Dan voelt het of er meer achter dit nummer schuilgaat. Hoezeer de Rolling Stones ook hun best doen om ons ervan te overtuigen dat het nummer echt niet over de duivel gaat, blijft er toch iets knagen. Een reactie op *Sympathy for the Devil* van een Youtube kanaal dat Black Pegasus heet (ook een verdachte naam trouwens) geeft weer hoe ik er tegen aan kijk (Black Pegasus, 2024). Het gekrijs van Mick, het woohoo gehuil, de trommels, de cultische ambiance, wekken wel degelijk de indruk dat we op zijn minst met een cultisch nummer te maken hebben. Dat het

een bijzonder nummer is, is zonder meer klaar. Maar wie garandeert me dat er inderdaad geen duistere machten achter dit nummer schuilgaan? Komen we ermee weg als we de *Rolling Stones* alleen op een moderne rationele manier verklaren? Het schijnt dat Keith Richards in Florida tijdens een droom de bekende tunes van “*I can’t get no Satisfaction*” door geseind kreeg (Richards, 2010). Hoe werken deze dingen? Niemand die het weet. Maar dat we de moderne Westerse wereld van de Rock ‘n Roll alleen op een Westerse rationele manier kunnen verklaren lijkt mij een onterecht uitgangspunt. We kennen allemaal het drugsverleden van Keith Richards en dan was er de mysterieuze dood van Brian Jones. Op zijn minst kunnen we hiermee zeggen dat de Rolling Stones geen vrije wil hebben en ook bloot staan aan de getijdenkrachten van het leven. Denk niet dat ik de Rolling Stones een trap achterna geef want in mijn tienerjaren was ik een extreem grote fan van hun tot ik Iron Maiden ontdekte. De Stones zijn rocksterren maar geen goden. Laten we Rock & Roll dan wel Punk of moderne muziek in zijn algemeenheid niet als het uitgangspunt nemen om te beoordelen of de Bijbel een oudbollig sprookjesboek is. Laten we rocksterren en Hollywoodsterren de eer geven die hen toekomt, maar niet meer dan dat. Ze zijn precies wat ze zijn, rocksterren en Hollywoodsterren, maar geen goden.

Michael Bakoenin, God en Staat, 1871

Ik zoom een beetje wat dieper op dat anarchisme in, de stroming die ook zo met de Sex Pistols dweept en met Noam Chomsky. Michael Bakoenin, een soort peetvader van het anarchisme vond al dat de mens zichzelf buiten religie om moest leren ontwikkelen. Maar zijn teksten zijn warrig. In zijn bekende werk God en de Staat is hier alles van te merken. Zijn binnenkomer is dat hij Adam en Eva woeste dieren noemde (Bakoenin, 1871). In de vijfde alinea noemt hij de erfzonde waarmee de mens volgens de Bijbel vergiftigd is. Maar het woord erfzonde is niet Concordant Bijbels. Het woord erfdoed zou een beter woord zijn ook al staat dit woord niet letterlijk in de Bijbel. Door de zonde kwam de dood in de wereld en door de dood zondigen wij allen, aldus Romeinen 5:12. Michael Bakoenin baseerde zijn warrige uiteenzetting op basis van de christelijke traditie, niet op basis van de Concordante Bijbelvertaling. Nu geef ik wel toe dat de Concordante Bijbelvertaling in zijn tijd nog niet gereed was. Maar er waren wel gelovigen die wisten dat we zondigen omdat we de dood in ons dragen. In dezelfde alinea noemde Bakoenin de God van de Bijbel, Jehova, een bloeddorstige despoot en satan noemde hij nota bene een vrijdenker. Verder kletst hij zoveel onzin dat ik zijn gekwaak maar laat voor wat het is. De enige interessante opmerking die hij maakte was dat de Boom van Kennis iets met

wetenschap te maken had. God wilde dat Adam en Eva dom bleven maar Satan redde hen van de eeuwige dierlijke domheid. Ook beweerde Bakoenin dat Adam en Eva aanvankelijk op vier poten liepen (Bakoenin, 1871, 5de alinea). Dat God een bloeddorstige despoot zou zijn staat haaks op de harde waarheid dat hij ons allen genade schonk nadat wij zijn enige zoon op een gruwelijke wijze vermoord hadden. In alinea 6 raast en tiert Bakoenin er verder op los over de eeuwige hel waarin een groot deel van de mensheid zal branden en over god die zijn zoon vanwege sadistische motieven als een zoenoffer aan het kruis stuurde. Bijbels gezien was de kruisdood geen offer maar de slachting terwijl de opstanding van Jezus het offer was. De hel staat ook niet in de grondtekst van de Bijbel, wel het Gehenna dat in de tijd van Jezus een vuilstort aan de rand van Jeruzalem was waar alles verbrand werd. Het was mooi geweest als we deze uitleg van Michael Bakoenin gekregen hadden maar ik lees alleen maar over geraas en getier. Het is duidelijk dat de vrijbuiters en vrijdenkers, Michael Bakoenin een klok en klepel versie van de christelijke traditie bij elkaar heeft gesprokkeld om er zijn betoog op los te laten. Al is zijn gekwaak eerder een massieve uitbarsting van geraas en getier dan van samenhangende kritiek. Als Michael Bakoenin echt een vrijdenker was waarom gaf hij geen kritiek op de gedachte dat Jezus in plaats van ons gestorven was? Inderdaad is Jezus voor onze

zonden gestorven maar niet in plaats van ons. Wij moeten immers ook nog sterven. Ik wil het hierbij laten want Bakoenin kraamt zoveel onzin uit dat ik er een boek over kan schrijven. Als anarchisme een vrije geest vereist waarom kwam er zoveel geraas en getier en vooral zoveel onzin en misvatting uit de pen van meneer Bakoenin met zijn enge bolle kop? Ik krijg helemaal niet het gevoel dat hij een vrijdenker is, eerder een gefrustreerde schreeuwlelijk die ergens de klok en klepel heeft horen luiden. Een ander groot verschil: Michael Bakoenin is inmiddels opgepeuzeld door de pieren, torren en pissebedden. En Jezus... is bij zijn vader in de hemel en dat al 2000 jaar lang. Laten we het anarchisme niet als maat nemen om de Bijbel te beoordelen.

Anais Nin, Henry and June, 1930s

Ik ben wel fan van de Dagboeken van Anais Nin. Zij stond ooit als een religieuze pelgrim in het leven maar nadat ze haar vader niet meer terugkeeg keerde ze God de rug toe. Erg triest natuurlijk, dat wel. In haar jaren 30 Dagboeken schetst ze een Bohemien leven waarin ze zich met klaploper Henry Miller uitleeft terwijl ze daarnaast getrouwd is met ene Hugo. Van hem zal ze onvermijdelijk ook scheiden om er met een andere kerel vandoor te gaan, ene Rupert. Veel mensen lezen haar dagboeken vanwege haar seksuele uitspattingen en Henry Miller deed er weinig moeite

voor om haar hierin tegen te houden. Ik las en lees haar dagboeken vooral vanwege haar ontworteling die ze voelde door het gemis van haar vader en door de vele verhuizingen die ze meemaakte. Het boeit mij wel hoe ze hiermee omging al denk ik dat ze een andere manier van hulp nodig had dan met zoveel kerels het bed in te duiken. Philip Kaufman maakte een film over Henry & June waarin Maria de Madeira de rol van Anais Nin vertolkte. Ook hij kon het niet nalaten om de climax van de film met vreemdgaan te eindigen. Anais Nin die met Henry Miller het bed indook terwijl Hugo eerder thuiskwam. Het stoort mij dat er zo weinig aandacht aan de ontworteling van Anais Nin is besteed, juist ook door de zelf benoemde Bohemiens. In haar Dagboeken, hoe boeiend ook, lees ik nergens iets over de kruisdood en opstanding van Jezus of over het feit dat Jezus voor ons maar niet in plaats van ons stierf. Ze kende sowieso het Bijbelse principe van de aionische tijden niet, lange maar scherp afgebakende perioden. Het woord aion/aionen staat in Efeze 3:9, 11 in de scripture4all vertaling. In één van haar Dagboeken schreef ze dat ze dacht dat de Azoren een restant van Atlantis waren. Dankzij de Bijbel ontdekte ik dat Atlantis een theologisch principe en geen archeologisch of historisch iets is. Had ze net als de Bereërs in Handelingen 17 de Bijbel bestudeerd dan had ze tenminste geweten dat de Azoren voor de Vloed van Noach niet bestonden.

Anais Nin is een leuke schrijfster voor wie ervan houdt maar ze is geen heilige of een god. Het Bohemien leven heeft haar niet de antwoorden op de levensvragen gegeven die ik wel krijg als ik de Bijbel opentrek.

Gone with the Wind, 1936
(Fragment uit Elshout, L, 2018, H118, p. 501-502)

Deze klassieker van de schrijfster Margareth Mitchell is wereldberoemd geworden. De hoofdrolspeler in het boek was Scarlet O'Hara die vrijgevochten was,

wat hier ook mee bedoeld werd.

Het decor van het boek was de Amerikaanse burgeroorlog. Het is dus geen modern boek waarin punkers en anarchisten meespelen. Maar het is wel een heel erg Westers boek. Om een zijstap te maken was er ene Karla Turner die over ufo's schreef in haar boek *Masquerade of Angels* (Turner & Rice, 1994). Ze beschreef onder andere de ufo ervaring van ene Ted Rice die dezelfde ervaringen onderging als de hoofdrolspeelster Scarlet O'Hara. In Hoofdstuk 17 van *Masquerade of Angels* lezen we hoe Ted boodschappen doorkreeg vanuit de geestenwereld. 's Nachts schreef hij in een droom alles op en 's ochtend als hij wakker werd, werd hij geconfronteerd met zijn

eigen surrealistische schrijfsels (Turner & Rice, 1994, p. 161). Hij had onder andere dingen opgeschreven over Margaret Mitchell (Turner & Rice, 1994, p. 161). In het verhaal deed ook Clark Gable mee (Turner & Rice, 1994, p. 162). Toen Ted Rice zijn schrijfsels las, kwam hij erachter dat *Gone with the Wind* “gechanneld” was (Rice in Turner & Rice, 1994, p. 164). De protagonist in het boek, Scarlett O'Hara kreeg in het verhaal ‘terugkerende’ nachtmerries (Turner & Rice, 1994, p. 164). In haar droom was ze ‘bang’ om in een ‘mysterieuze mist te verdwalen’. Ted had deze angstaanjagende mist zelf meegemaakt. Hij vroeg zich af of Margaret Mitchell ‘zelf’ deze ervaring had gehad (Rice in Turner & Rice, 1994, p. 164)? Teds verhaal begon met een ufo ontvoering die zich in een droom afspeelde. In de droom was hij in een mobiel onderkomen waarvan de muur plotseling verdween. Vervolgens kwamen ‘drie kleine, grijze wezens’ door de ‘onzichtbare muur’ (Rice, in Turner & Rice, 1994, p. 11). Ted was ‘verstijfd van angst’ (Rice in Turner & Rice, 1994, p. 11). Samengevat kunnen we hoog opgeven van een klassieker als *Gone with the Wind*. De vraag is echter of deze klassieker daadwerkelijk uit een creatieve en vrije geest voortkwam?

Kunst of anomalieën

(Fragment uit Elshout, L, 2018, H118, p. 501-502)

Als Teds verhaal klopt, dan heeft hij iets bizars meegemaakt. Had Margaret Mitchell ook zo'n ervaring gehad? En als *Gone with the Wind* gechannelled is, dan resteert de vraag wat er nog meer gechannelled is (Elshout [Bombarie]. (2018-ee)? De grote werken van Marcel Proust, Franz Kafka, William Shakespeare, Goethe, de gebroeders Grimm? Alles? Of misschien moeten we de vraag omdraaien: wat is er behalve de Bijbel, niet door Baäl-Satan gechannelled in onze cultuur? Ik noem het 19de eeuwse schilderij *The Expected One* van de Oostenrijkse kunstschilder Ferdinand Georg Waldmüller. Op het schilderij is een vrouw te zien met een I-phone in haar hand. Wie anders is *The Expected One* dan Christus. Maar inderdaad verwachten we ook de antichrist. Een ander 17de eeuwse schilderij van Pieter de Hooch met als titel, *Het Aanreiken van een Brief in een Voorhuis*, toont ook een man met een I-phone in zijn hand. Tenslotte is er een schilderij uit 1937 van Umberto Romano dat *Mr. Pynchon and the Settling of Springfield* heet. Op het schilderij is een Indiaanse krijger met een I-phone te zien. Juist de suggestie dat het telkens niet om een mobiele telefoon maar om een spiegelkje ging maakt deze kunstwerken zo verdacht. Ik noem nogmaals de vele schilderijen waarop Wladimir Poetin te zien is, inclusief de Mona Lisa (Walker, geciteerd in Horton, 2015, afbeelding in

Twitter). Wat is er dan nog meer gechannelled? Onze politiek? Het stemgedrag van de kiezers? Kortom, hoe vrij en creatief zijn wij werkelijk?

Is kunst zoiets als een moderne mythe?
(Fragment uit Elshout, L, 2018, H118, p. 501-502)

Is kunst zoiets als een moderne mythe? Het lijkt er wel op. Volgens Lars Bang Larsen is de ‘kunstwereld’ zoiets als mythologie die ‘ondersteboven’ staat (Larsen, 2017, p. 20). In het Metropolis M Tijdschrift, schrijft Larsen dat de ‘kunstwereld’ niet afhankelijk is van een ‘metafysische orde’. De ‘kunstwereld’ is juist een ‘metafysische orde die uit een gegeven sociale rangschikking voortkomt’ (Larsen, 2017, p. 20). Niet voor niets vonden we een kunstwerk van Salvador Dali op Mars (Mars Moon Space TV geciteerd in Waring, 2016-b). Zelfs Salvador Dali werd mogelijk door hogere machten beïnvloed. (einde fragment) Wat wij in de volksmond Bohèmien en vrijdenkerij noemen is mogelijk een facade voor iets anders.

Channeling

Wat is vrijdenken überhaupt? Of worden we door hogere machten bestuurd? Ik ga nu een thema behandelen dat ook voor mij als een vroegere socialist moeilijk te bevatten is. Maar ik wil mij er niet voor afsluiten. Laat ik de knuppel in het hondenhok

werpen. Want misschien raak ik wel aan de kern van het verschil tussen geloof en ongeloof? Wat is vrijdenkerij nu eigenlijk en zijn we echt wel autonome wezens?

In Joscelyn Godwins boek, *Atlantis and the Cycles of Time* (2011, Rochester, VT, USA: Inner traditions) lezen we eindeloze voorbeelden van mensen die over Atlantis en vorige levens gechannelled waren. Channeling is een lastig iets voor wie niet gewend is om buiten de kaders te denken. Aleister Crowley ontving boodschappen van een wezen dat Aiwaz heette. Mevrouw Helena Blavatsky werd gechannelled toen ze *Isis Ontsluierd* schreef. In 2023 verscheen een graancirkel nabij het graf van John Bonham, de drummer van Led Zeppelin (Rawlins, 2013). De formatie was een herinnering aan een soortgelijke formatie die 33 jaar eerder verschenen was en op de cover van een Led Zeppelin album geprint was. Niets wijst erop dat de formatie mensenwerk was. Dit betekent dat de onbekende hemelse machten zoals Paulus ze in Efeze 6:12 beschaafd omschreef alles zien van wat wij uitspoken tot aan de platenhoezen toe. Led Zeppelin heeft een traditie met het occulte. Gitarist Jimmy Page woonde ooit in hetzelfde Boleskine House aan het Loch Ness als Aleister Crowley. Deep Purple gitarist Ritchie Blackmore en Ronnie James Dio deden occulte seances waarbij ze

contact kregen met een demon die Baal heette. In de Bijbel was de naam Baäl een verzameltitel voor allerlei afgoden. In Exodus 14:2 was Baäl Tzafon de Sfinx en dezelfde afgod als de Griekse god Zeus.

Laten we ervoor waken om de wereld van de Punk, literatuur of Rock & Roll af te doen als vrijgevochten of bohémien. De kans is best groot dat er demonische machten achter schuilgaan waarover de apostel Paulus het in Efeze 6:12 had. Niet voor niets kwam de schrijfster Anais Nin via uitvreter Henry Miller ooit Aleister Crowley tegen. Channeling is iets waar de Westerse mens best moeite mee heeft. Desalniettemin lijkt het erop dat er toch onzichtbare machten meedoen aan het aardse circus, juist ook aan wat wij modern noemen zoals literatuur en Rock & Roll. Christopher Knowles schreef al over de duistere kanten van de muziekwereld in zijn boek *The Secret History of Rock & Roll*. Wat wij in de volksmond vrijheid-blijheid noemen is in de praktijk misschien helemaal niet zo vrij en vrolijk. En waarom zouden deze onzichtbare demonische machten zich tot literatuur en muziek beperken en zich niet met onze politiek of economie bezighouden? Kwam Adolf Hitler dankzij zulke onzichtbare machten aan de macht? Het voert te ver om hier dieper op in te gaan maar het is bekend dat de nazi's belangstelling voor

het occulte hadden. Waarschijnlijk was die belangstelling wederzijds!

Koot en Bie

Mijn generatie groeide in de jaren 80 op met Koot en Bie, Freek de Jonge en The Young Ones. Ze waren de boegbeelden van een intellectuele en vooral seculiere generatie. Doch Freek maakte een keer een opmerking over de Uil van Minerva van Thierry Baudet. Even later verscheen de Uil in de vorm van een takkenbos in een boom in zijn tuin (De Jonge, 2019). De sketches van Koot en Bie blijken achteraf vol met voorzeggingen te zitten. In 1997 speelde Wim de Bie de burgemeester van Laren. Achteraf leek hij precies op Mark Rutte, niet alleen zijn joviale lach maar zelfs zijn kapsel. In een vroege sketch van Koot en Bie leek Wim de Bie in 1973 het jaar van zijn dood te voorzeggen, namelijk in 2023 (Wim de Bie in VdEnden, 2023). Iets of iemand kon in de toekomst kijken. In Handelingen 16:16 was het de Python Geest die dit kon. We mogen het niet uitsluiten dat deze Python Geest door de eeuwen heen allerlei mensen beïnvloedde tot en met Wim de Bie toe. In dat geval waren de sketches van Koot & Bie van de Python Geest afkomstig. In mijn Atlantis boek suggereer ik dat deze Python Geest misschien dezelfde was als de Babylonische schrijversgod Nebo in Jesaja 46:1. Hoe deze dingen precies werken en wat voor wezens

demonen exact zijn, weet niemand. Wat ik nu wil benadrukken is dat “het hogere” mogelijk meer grip op onze cultuur heeft dan we denken of willen en dat het woord seculier slechts een woord uit het woordenboek is. Zijn we echt een seculiere samenleving of worden we door het hogere bestuurd? De apostel Paulus suggereerde in Efeze 6:12 wel zoiets.

De Groene Amsterdammer

De Groene Amsterdammer gaat al een tijd mee en is in de volksmond een weekblad voor progressief links. In jaargang 148 (2024) nummer 26 schreef Marian Donner een column waarin ze zijdelings over ufo's schreef. Tegenwoordig worden ze uaps genoemd. Erg handig al die afkortingen om maar niet te hoeven toegeven aan de gedachte dat we met een demonisch verschijnsel te maken hebben. Marian Donner maakte die associatie ook niet. Ze gaf geen antwoord op de vraag hoe het kan dat er jaarlijks zoveel ufo's gespot worden terwijl niet één buitenaards wezen moeite doet om openlijk contact met ons te leggen. Het rapport van Lynn Catoe uit 1969 aan de Amerikaanse inlichtingendienst kwam blijkbaar niet op haar radar terecht. In dit rapport schreef Catoe dat ufo's aan paranormale zaken gerelateerd zijn zoals Poltergeist verschijnselen (Catoe, 1969). Marian Donner noemt de wezens in uaps 'aliens' in plaats van hemelse

machten of demonen. In plaats hiervan suggereerde Marian dat er ‘alien-octopussen’ in de uaps zaten. Die alien-octopussen komen hun nazaten redden voordat wij, mensen hen in kweekvijvers vetmesten voor consumptie. Het is werkelijk niet te geloven dat zulke flauwekul in de Groene terecht kwam. Men promoot elke mogelijke optie zolang de Bijbel buiten de deur gehouden wordt.

Twee weken later schreef ene Joost de Vries een stuk over Avalon en Atlantis in de Groene. Met betrekking tot Avalon is het jammer dat Joost de Vries de bard Taliesin niet noemt in wiens naam we de letters “tal” van Atlantis en Atlas herkennen. Deze bard Taliesin schreef een gedicht dat *Preiddeu Annwn* heette en door ene Sarah Higley vertaald werd met *The Spoils of Annwn* (Higley, 2007). In vers 27 lezen we iets over de zee (Higley, 2007). Dit klinkt alsof Arthur de rol van Odysseus aannam. Dan was er Edward Davies (1756-1831) die het gedicht ‘The Spoils of the Deep’ noemde (Davies, vert. 1809, p. 513, No. III, Appendix). Ik vertaal de titel met Rovers van de Diepte. In de Bijbel was de diepte de Tehom in Genesis 1:2. Deze diepte werd in Amos 9:3 met de draak vergeleken. De titel gaat dus over de achternaam van Arthur die Pen-Dragon heette (Elshout, 2018, H92, p. 398). Verderop noemt Joost de Vries het eiland Malta met twintig locaties met megalitische tempels ‘Gebouwd tussen 3500 en 2500

voor Christus, ouder dan de piramides, ouder dan Stonehenge' (De Vries, 2024). Dit valt te bezien. Joost de Vries noemt de aionische tijden niet die in de Concordante vertaling van AE. Knoch genoemd werden en de tijdsbalk in scherp afgebakende perioden onderverdeelt. Dan zie we dat 2500 voor Christus voor de Vloed van Noach was toen Malta nog niet bestond. De wereld was volgens Genesis 1:9-10 een aaneengesloten landmassa. In de wereld van de voortijd lezen we niks over tempels. Het was pas de apostel Paulus die in Handelingen 28 op het eiland Malta aanspoelde. We lezen niks over tempels, wel over een rijke landheer die er woonde (28:7).

Volgens Joost de Vries zou de ondergang van Atlantis met de vulkaaneruptie van de Thera bij het piepkleine eiland Santorini te maken hebben. Deze vulkaan ging tussen '1650 en 1600 voor Christus' tekeer en was de ergste eruptie tot aan die van de Krakatau (De Vries, 2024). Joost de Vries vergeet dan de eruptie van de Horeb in Exodus 19:16-19 een minstens zo stevige eruptie was. Maar ik mailde de vraag aan de Groene waar in Plato's Atlantis verhaal überhaupt een vulkaan eruptie genoemd werd? Nergens, volgens mij. Het bleef stil aan de andere kant. Ik kreeg geen antwoord, wat toch wel merkwaardig is voor de Groene.

Even later noemt Joost de Vries de Minoïsche beschaving van Kreta. Op deze benaming valt best wat af te dingen. Sir Arthur Evans noemde de beschaving van Kreta “Minoïsch” naar de mythische koning Minos die sowieso geen menselijke bloedlijn had maar net zo’n wezen als Zeus was. Psalm 96:5 noemde deze wezens demonen. Minos was dus geen koning maar een demonisch wezen net als Aiwazz waarmee Aleister Crowley kletste. De Bijbel noemde de inwoners van Kreta Filistijnen die bovendien Gaza koloniseerden en hun afgod Dagon aanbaden, beter bekend als Poseidon. Dat er Dagon tempels in Gaza stonden (1 Samuël 5; Rechters 16:23) laat zien dat Gaza veel meer met Atlantis te maken heeft dan een truttige steenklomp als Santorini dat bovendien niet voorbij Gibraltar in Zee lag. Gaza lag ook niet voorbij Gibraltar in zee maar past wel in een Bijbels frame waarin Dagon alias Poseidon een rol speelt in een traject dat van zonsopgang tot zonsondergang voert. Wat mij ook stoort is dat Joost de Vries geen enkele bronverwijzing noemt naar de Kritias of de Timaios. Mijn kritiek op zijn stuk werd niet door de redactie van de Groene geplaatst en een eigen stuk werd buiten de deur gehouden omdat het niet bij de Groene zou passen. Op de vraag of een nergens genoemde vulkaan in Plato’s Atlantis epos dan wel in de Groene paste, werd niet gereageerd.

De conclusies van het voorgaande mogen duidelijk zijn. De Bereërs die in Handelingen 17:11 kritisch de geschriften doorzochten worden door de academische wereld niet serieus genomen.

4. Onze identiteit

Ik weet al waar ik bang voor was toen ik atheïst was: dat “een” god mij mijn autonomie of identiteit af zou pikken. De Bijbel beweert in Galaten 2:20 ook zo iets, dat ik met christus gestorven ben (slik) en dat christus nu in mij leeft (slik).

Maar identiteit en autonomie zijn grote woorden. Weten wij sowieso wat er met deze strijdkreten bedoeld wordt? Zo heb ik een geweldig boek van ene Brian Rosner in huis met als titel, *How to Find Yourself? Why looking inward is not the answer*. De titel zegt het al: we zullen niet alleen naar onze innerlijke “zelf” kijken om meer grip op onze bestemming te krijgen. Met name in het Westen hebben we een doorgesloten individualisme. ‘Levensgeluk’, ‘afwijzing van autoriteiten’, ‘moreel besef op basis van persoonlijke voorkeuren’, ‘zelfexpressie’, gender, seksuele identiteit en ras zijn steeds belangrijker (Rosner, 2022, p. 24). Maar wat gebeurt er als we een “bons” krijgen? Het verlies van een dierbare, ontslag van een leuke baan, een ziekte, noem maar op. Is onze identiteit dan nog steeds dezelfde of worden we heen en weer geslingerd door allerlei vreemde gedachten? Er zijn veel definities van “identiteit” in omloop. Een identiteit heeft tenminste iets met je zelfbeeld, eigenheid en samenhang te

maken. En vooral: waar komt onze identiteit zomaar vandaan? Als we de evolutieeler volgen dan is het lastig te verklaren waarom de één van hardrock houdt en de ander van reggae, waarom de één voortdurend verliefd wordt en de ander nooit, waarom de één twee linker handen heeft terwijl de ander een handige klusser is? Waarom schreven de Rolling Stones en niet de Beatles het nummer *Angie* of *Paint it Black*? En waarom schreven de Stones *Paint it Black* in de jaren 60 en *Angie* in de jaren 70? Was dit het resultaat van een opeenvolgende set van toevalligheden? Hoe werkt zoiets dan?

Waarom kreeg ik psychotisch liefdesverdriet van ene Nancy en niet van Noortje? Wat is mijn identiteit als ik telkens verschillende rollen speel? De zanger van Iron Maiden, Bruce Dickinson doet van alles tegelijk. Hij is piloot, zanger, historicus, schrijver, vader, echtgenoot en hij doet ook nog aan de schermsport. Elke keer moet hij een knop omdraaien in zijn hoofd. Hij is de helft van de tijd in Parijs waar hij zich meer Bohèmien voelt dan in London (Schaffner, 2023). *Game of Thrones* actrice Sophie Turner zei dat ze nog steeds niet weet wie ze is? (Glancy, 2019, geciteerd in Rosner, 2022, p. 33). Als je geadopteerd bent, wie ben je dan? De appel valt niet ver van de boom. Een adoptiekind heeft altijd genetisch materiaal van zijn ouders in zich. Tegelijk wordt het ook door zijn

pleegouders een bepaalde richting op gestuurd. In onze dagen is het een trend om identiteit vast te stellen op basis van gender, beroep, seksuele voorkeur of etniciteit. Maar een mens is zoveel meer. Een mens is een schrijver, heeft bepaalde wensen, houdt van bepaalde muziek of houdt wel of niet van reizen. Iets wat alle levende wezens volgens mij gemeen hebben is een vrijheidsdrang al heeft iedereen hier een ander idee van. Wat is een goed leven of een vrij leven precies? Weten we dit wel? In hoeverre is onze zogenaamde identiteit ontvankelijk voor manipulatie? Nogal wat mensen laten zich misleiden door de snelle praatjes van populistten. Is onze identiteit iets dat ons voor de gek houdt? Hoe gaat u met kwetsbare mensen om, met tegenslagen, met levensvragen, met plezier maken, met vijanden? Is uw identiteit iets dat u de houvast geeft om met al deze zaken op een gelijke, stabiele manier om te gaan? Of snappen we soms niks van de ander en reageren we hoe het uitkomt?

Hoe reageert onze zelfbouw identiteit pakket op valse verwachtingen? We willen allemaal die droombaan hebben. Het oneerlijke ervan is dat de media suggereren dat die droombaan binnen handbereik is mits je maar wilt en je best doet. Als je dus mislukt dan zal je identiteit ook wel niet goed in elkaar steken. De waarheid is dat de weg naar een droombaan vaak de weg van vele tegenslagen, ziekmeldingen en

ontslagen is. De vele zelfhulp goeroes staan dan klaar om aan uw identiteit en vorming te kneden. Ik ben zelf diverse malen vastgelopen in mijn leven, zowel met mijn studie die te hoog gegrepen was als met het vinden van een fatsoenlijke baan als met liefdesverdriet. Ook mijn moeilijkheden met futiele zaken als autorijles, zwemles of zelfs dansles mogen een aanwijzing zijn van het feit dat mijn identiteit minder stabiel is dan ik dacht. Iemand zei een keer dat mijn ego een enorme deuk heeft opgelopen. Dat kan dus ook nog, dat de identiteit een boksbal wordt voor allerlei kwalijke invloeden. Teveel met ons innerlijk bezig zijn en tegelijk achter de mooie beloften van de maatschappij aan hobbelen zal tot teleurstellingen en burn-outs leiden. Zoiets kan ook tot narcisme leiden van een persoon die voortdurend de bevestiging van anderen zoekt.

Een vergelijkbare gedachte die bij de westerse individualisering hoort is dat ieder mens bijzonder en anders is. Die gedachte kan snel tot arrogantie leiden. Nogal wat geslaagde mensen kwekken hardop dat ze hun hart volgen en daarom goed terecht kwamen. Maar je hart volgen kan je in een andere persoon veranderen en niet per sé ten goede, (Rosner, 2022, p. 50). Iemand die zo met zichzelf bezig is om een betere persoon te worden, heeft zo iemand wel inlevingsvermogen in anderen? Hoe reageert de zelf

ontwikkelde individu op tegenslagen, op weerstand, op tegenspraak? Gaat de zelf ontwikkelde ego dan door het lint? Ik heb zelf diverse keren meegemaakt hoe academici met titels tegen mij tekeer gingen omdat ik iets schreef wat hen niet aanstond en vooral omdat ik de ergste zonde bedreef die ze konden bedenken, dat ik geen titel voor mijn naam had. Hoe durfde ik hen met mijn mijmeringen lastig te vallen? Eén zo'n flapdrol mailde ik dat hij 16 jaar jonger was dan ik en dat hij even een pas op de plaats moest maken. Zo ga je dus met al die zelf verzekerde tiepjes om.

Zielse en geestelijke mens

De Bijbel noemt de zielse mens uit Adam en de nieuwe geestelijke mens in christus. De Bijbel is duidelijk tegen een self made ego met als voorbeeld de weg die Adam en Eva insloegen toen de serpent hen in Genesis 3 misleidde. Toen vele duizenden jaren later Jezus zelf door de duivel uitgedaagd werd, trapte hij er niet in. Hierover lezen we in Mattheüs 4. Jezus gebod hem om van stenen, brood te maken. Maar Jezus zei dat we van brood alleen niet kunnen leven. De moderne leugens van satan komen hierop neer:

- God blokkeert je in het zoeken van je potenties die je in je hebt.

- Autonomie is het sleutelwoord, onafhankelijk zijn van god is de juiste weg.
- Volg de verlangens van je hart.
- God buiten de deur houden is de sleutel tot autonoom leven.

Uit: Brian Rosner, 2022, p. 66

Kijk op Facebook. Om onze identiteit te bepalen kijken naar ons verleden, we proberen vooruit te kijken en we kijken vooral ook naar anderen. Hoe vaak lees je over rolmodellen die een voorbeeldfunctie voor ons hebben? We kijken kortom naar iedereen behalve naar God (Rosner, 2022, p. 71). Alleen naar onze innerlijke zelf kijken doet hopeloos tekort aan ons mens zijn. Onze identiteit is nooit iets wat in isolatie bestaat. We bestaan in relatie tot onze omgeving, cultuur en tot ons eigen levensverhaal.

God

Als we alleen naar ons innerlijke zelf kijken dan raken we van het padje. Net als Adam en Eva die het een moment beter wisten dan God komen we dan letterlijk in een neerwaartse spiraal terecht. Nu staat er in Jeremia 1:5 dat God ons al kent voordat we in de buik van onze moeder verschijnen. Als u nog een zaadcel en een eicel bent dan weet god al wat er gaat gebeuren. Blijkbaar weet god de juiste zaadcel met de juiste eicel te combineren om ervoor te zorgen dat u

over 20 jaar pizza koerier bent. Zelfs David in de Bijbel stelt de vraag “wie ben ik?” in 2 Samuël 7:18; 1 Kronieken 17:16. Het antwoord was dat “God zijn dienaar kent”, 2 Samuel 7:20; 1 Kronieken 17:18. In de Galaten brief werden de gelovigen Zonen van God genoemd (Galaten 3:26, 4:6, 4:7). In Lucas 16 staat het beroemde verhaal van de rijke man en Lazarus. Merk op dat de rijke man geen naam heeft. Hij bouwde zijn identiteit op zijn welvaart. Als hij zijn welvaart kwijtraakt dan raakt hij zichzelf kwijt. Als je god gehoorzaamt en in geloof wandelt dan heb je een identiteit in god,

Een Levensboek?

Eén van de meest merkwaardige zaken in de Bijbel is de onthulling dat God een Levensboek heeft waarin alle bewegingen van de gelovigen staan. Dit boek is er niet voor bedoeld om ons te veroordelen maar om ons ervan te overtuigen dat onze identiteit in hem gegarandeerd is. Uw naam staat dan in het Boek van het Leven van het Lam zoals we in Openbaring 17:8 lezen. Alles wat we doen, zeggen en denken staat in het Boek van het Leven, Psalm 69:28, Openbaring 13:8; 20:15, Lukas 10:20.

- In Maleachi 3:16 staat dat God een levensboek over ons heeft waarin al onze bewegingen en daden geregistreerd staan. In Psalm 56:8 vraagt de Psalmist God om zijn tranen in een kruik te

bewaren. Staan mijn tranen niet in uw levensboek?

Toen de Israëlieten het in de wildernis uitschreeuwden van de onderdrukking, hoorde God hen (Exodus 2:23-24). In Hosea 13:5 staat, “Het was IK die u in de wildernis kende, in het land van droogte”.

Academische mindset

Sarah Irving Stonebraker schreef over hoe ze haar identiteit aan een Academische status ontleende. Tot ze een kerk binnen wandelde en zich voor het eerst in haar leven gezien voelde (Irving-Stonebraker, 2017, geciteerd in Rosner, 2022, p. 111). Een academische status kan ook een afgod worden, als we er teveel aan hangen. Iedereen wil graag een leuke baan maar het verlangen naar een beter leven kan ook de vorm van afgoderij aannemen. Als God een andere weg met ons bewandelt, bijvoorbeeld door ons langdurig werkloos te laten zijn of door ons saai en ongeschoold werk te laten doen dan zullen we onder ogen zien dat we helemaal niet goed weten wat goed voor ons is. En dit is volgens mij de kern van de strijd tussen geloof en ongeloof. We accepteren het niet dat een onzichtbare macht voor ons bepaalt wat goed voor ons is. En toch is dat wel wat de Bijbel zegt. We moeten dus helemaal anders leren denken.

Seculier materialisme

Bekend is dat de Bijbel leert dat hebzucht de bron van alle kwaad is (1 Timotheüs 6:10). Minder bekend is dat in Spreuken 30:7-9 staat dat armoede net zo schadelijk is waardoor mensen God gaan vervloeken. De apostel Paulus kende beide (Filippenzen 4:12-13). De Bijbel is niet per sé tegen het hebben van ambitie om hoger op te komen, tenzij het om een zelfzuchtig streven gaat. In het westen zijn individuele vrijheid, het afwijzen van autoriteit en het nastreven van een leuk leven de belangrijkste pijlers voor afgoderij. Het is niet per sé verkeerd om één of meer van deze pijlers na te streven maar het risico van afgoderij ligt altijd op de loer.

Het moderne denken is een speeltje van de Verlichting. Deze Verlichting wordt soms in één adem genoemd met de Renaissance. De Verlichtingsgedachte is erg gebaseerd op de rede. Het verleden wordt negatief afgeschilderd, het heden wordt te rooskleurig afgeschilderd en naar de toekomst wordt te naïef gekeken. Ook wordt de invloed van het menselijke kwaad onderschat. De Verlichting gedijt op het idee dat de mensen van vroeger dom waren (Lewis, in Rosner, 2022, p. 128). Kijk naar de verbijsterende staaltjes van bouwkunst van de Romeinen, hun Pantheon, hun aquaducten, de

tempel van Baalbek, stuk voor stuk constructies die ons nog steeds voor een raadsel stellen.

Kijk naar de Rotsstad van Petra of naar de Tempel van Seti in Abydos. Ook de tempel van koning Salomo was een kunstwerk. De Verlichtings gedachte dat de rede ons een betere wereld zou bezorgen is ook misplaatst. Het verstand is wel bijgespijkerd maar het hart niet. Jezus zei dat het hart vol allerlei kwade gedachten zit (Mattheüs 15:17). Jeremia zei ook zoiets in Jeremia 17:9. De gedachte dat geloof anti-intellectueel is, is ook vals. De gedachte dat er achter de schepping één god zit, nam de wetenschap mee in een duikvlucht. De basis van de moderne wetenschap en de wijze waarop de wetenschap tot de einde van het heelal doordrong heeft een theïstische dimensie (Lennox in Rosner, 2022, p. 129). Niet technologie en wetenschap gaan de wereld verbeteren maar de verandering van het menselijke hart.

Seksuele revolutie

In de drang om plezier te hebben en onheil te vermijden kon een seksuele revolutie in het westen niet uitblijven. Vooral de pil was een enorme game changer om erop los te neuken. Het huwelijk heeft ook een andere betekenis gekregen en dient meer voor de zelf vervulling dan als een verbond met God (Rosner, 2022, p. 133). In 1 Korinthe 7 staat dat je een

vrouw zult zoeken om met haar te trouwen als je de drang voelt om een hoer te bezoeken. Dit is een merkwaardige statement omdat mannen juist naar een hoer gaan omdat ze geen vrouw kunnen krijgen. Voor de eenzame zieltjes is het Bijbels gezien niet verboden om eindeloos te masturberen om je geilheid te sussen. Dank God voor je seksfantasieën. Op het moment van schrijven is er een Youtubekanaal van ene Taylor Alesia die christelijke kledingsvoorschriften voor meiden en vrouwen promoot (Alesia, 2022). Ze doet het zo extreem als hoe het in bepaalde landen in het Midden-Oosten gebeurt. Maar de boodschap is duidelijk: vrouwen zullen zich niet te sexy kleden om eenzame mannen als ik op foute gedachten te brengen. De gedachte om het lichamelijke te bedekken of zelfs teniet te doen komt uit de gnostiek. Ascese is ook een dingetje uit de gnostiek waarbij het lichaam gekastijd wordt. Het schijnt allemaal niet genoeg te zijn dat Jezus zich al eens aan het kruis liet door martelen voor onze zonden. Waarom schiep God de uitvinder van de fiets? Nou opdat we wat sneller naar de kapper kunnen fietsen en het haar onderweg niet te lang doorgroeit. Waarom schiep God de uitvinder van de Bikini? Nou opdat vrouwen tijdens hete dagen in zee kunnen zwemmen. Ze bedekken hun tieten en vagina dus waarom zouden wij mannen eisen dat ze nog meer dingen bedekken omdat we anders op hol slaan? Maar ik denk zeker dat God ook de bedoeling had om de

vrouwelijke vormen te accentueren. Dat mannen hierdoor op hol slaan is het probleem van de mannen, niet van de vrouwen. Waarom schiep God de uitvinder van de minirok? Nou om de vrouwelijke vormen beter te accentueren en ons, mannen ervan te overtuigen dat een vrouw geen bloempot is maar een seksueel wezen met erotische vormen. Als ik de comments op de Youtube van Taylor Alesia lees dan constateer ik dat er een groot seksprobleem bij christenen is. In Kolosse 3:17 staat dat we alles wat we doen of zeggen in dankzegging voor God doen. De eenzame knullen en meisjes zullen dus eindeloos masturberen en God hiervoor danken. Van porno kijken ga je echt niet naar de hel, eerder zijn het de anti-porno prekers die zich straks voor de Grote Witte Troon zullen verantwoorden waarom ze dit mooie speeltje probeerden weg te houden van de eenzame sukkel. Het seksgebeuren in de Bijbel is ingeklemd tussen zedenprekers/moralisten en atheïsten anderzijds die zich aan de meest bizarre vormen van seks overgeven. In het Boek Due Benevolence van Clyde Pilkington en in The Lie of Every Man's Battle door Martin Zender wordt duidelijk dat God totaal geen moeite met seks heeft als dit buiten het voortplantingsprogramma om gaat. Mensen mogen zich eindeloos op de schooljuf of de buurvrouw aftrekken. Ergens in een Comment op een Youtube las ik de ernstige waarschuwing dat mannen geen porno

mochten kijken omdat een vrouw in zo'n film altijd de dochter of vrouw van iemand is. Dit lijkt mij tamelijk de omgekeerde wereld. Allereerst heb ik geen pornofilm nodig om mij op een andere vrouw af te trekken. Deze commentator zegt eigenlijk: je mag je niet op een andere vrouw aftrekken. Met zo'n bewering zit hij dichtbij een gedachtepolitie. Ten tweede kunnen we ons afvragen wat de vrouw of dochter van iemand anders in een pornosessie doet? En ten derde is het het probleem van deze commentator zelf. Ik zou het inderdaad ook niet leuk vinden als allerlei kerels zich op mijn dochter zouden aftrekken. Maar ik heb ook geen zin om voor gedachtepolitie te spelen. Ooit hielp ik een vluchteling uit Irak die ook nogal moeite met dit soort dingen had. Hij had een Nederlandse vrouw opgeduikeld en zocht vervolgens uit of er op haar school mannelijke collega's waren. Hij kon er niet tegen als zijn vriendin en later zijn vrouw met mannen omging, zelfs niet als het collega's waren. Tot ieders verbazing had hij geconstateerd dat er op die school alleen vrouwelijke leerkrachten waren. Ik denk dan: rot op naar waar je vandaan komt of trouw niet met een Nederlandse vrouw. Uiteraard mocht deze Nederlandse vrouw zich ook achter de oren krabben over dat ze met zo'n kerel een relatie aanging. De Bijbel veroordeelt vreemdgaan omdat dit een vorm van diefstal is. Sommige koppels vinden vreemdgaan normaal en er is zelfs een website

die stiekem vreemdgaan promoot. Het is geil om een knappe getrouwde vrouw op te pompen. Tegen die stellen zeg ik: als ik met je vrouw mag vreemdgaan, mag ik dan ook met je dure auto en je dure huis vreemdgaan? In de seculiere wereld zijn ook extreme vormen van BDSM gaande. Wie ben ik als buitenstaander om hierover te oordelen. De Bijbel geeft aangaande seks wel grenzen aan. Praktiserende homoseks wordt verworpen net als vreemdgaan. In het verkeer heb je ook met spelregels te maken en overall eigenlijk. In een bibliotheek heb je een kinderafdeling waar volwassenen niet welkom zijn. Ga je er toch plaatsnemen dan word je er weg gebonjourd. Het zou vreemd zijn als er in het domein van seks geen regels bestaan. Eenzame zieltjes moeten het helaas doen met masturbatie. De seculiere wereld wordt in de armen gedreven van de LBGTHQI+ kliek, het christendom blijft haperen over seksualiteit. Om die reden is het tijd om te erkennen dat geen van beide partijen grond hebben om hun zienswijzen te legitimeren. Het wordt tijd om te erkennen dat de Bijbel veel ruimer over seks denkt dan het officiële christendom en tegelijk de mensheid vrijwaart van Frankenstein ideeën over seks.

Commercie

Een mooie opmerking tussendoor: wat vroeger kathedralen waren zijn nu de mega winkelcentra

(Rosner 2004, geciteerd in Rosner, 2022, p. 141). Kudo's voor Brian Rosner die de ene zin uit het oeuvre van Jacques Ellul eruit pikt die ik op mijn voorhoofd getatoeëerd heb: niet wij gebruiken geld maar geld gebruikt ons (Ellul, geciteerd in Rosner, 2022, p. 141). Inderdaad, achter het geldwezen zit een hemels wezen dat Mammon heet (Mattheüs 6:24; Lucas 16:13). afGoden dagen niet alleen de god van de Bijbel uit maar ze falen ook nog (Rosner, 2022, p. 141).

Echte rechtvaardigheid

In Zecharia 7:9-10 laat de echte god zijn ware aard zien: laat de weduwe, wees en vernederde met rust. Deze strekking gaat veel verder dan het socialisme. In Deuteronomium 32:4 staat dat God rechtvaardig is. De hele Bijbel getuigt ervan dat God rechtvaardig is, Job 29:14-16, Psalm 146:6-8, Jesaja 1:17; 5:16. Ook in Amos 5:12, 24 wordt een oordeel uitgesproken over diegenen die de armen in de rechtszaal benadelen. Niemand minder dan de moeder van Jezus beweert dat Jezus de armen zal verzadigen terwijl hij de rijken leeg wegstuurt, Lucas 1:53. In Mattheüs 11:4-5 staat dat God aan de kant van de armen, blinden, doven, zieken, kreupelen staat. Degenen die echt aan de kant van Jezus staan zijn degenen die omzien naar de armen, zieken en kreupelen (Mattheüs 25:35-36).

Hulp van boven

Volgens de Bijbel hebben wij het niet in ons om onszelf te definiëren. Sommigen noemen zichzelf non-binair of transgender. Er is een hele reeks van afkortingen die met LBGTHQI+ begint. Incels vallen al niet onder deze reeks. Incels zijn eenzame knullen met een lelijke kop die geen lekkere meid kunnen vangen. Zij worden door de schijn tolerante kliek die met LBGHTQI+ dweept buiten de deur gehouden terwijl juist zij extra aandacht nodig hebben. De regenboog armbandjes die de voetballers op de WK in Qatar 2022 zouden dragen moesten solidariteit met de LBGTHQI+ uitdrukken. Over de vele gastarbeiders die in de hete zon het stadion gebouwd hadden werd met geen woord gerept. Als men echt zo solidair en verdraagzaam was dan had met het slechtste team laten winnen. Dan had nu FC Harbrinkhoek de WK gewonnen. Mensen zijn kortom erg beperkt in hun opvattingen over tolerantie die in de praktijk maar al te vaak schijntolerantie is. Ten aanzien van transgenders en non-binairen hoor je ook vaak zeggen dat ze zelf maar moeten weten hoe ze erbij lopen of wat ze met hun lichaam doen zolang ze een ander er niet mee lastig vallen. Dit is geen tolerantie maar onverschilligheid. Een betere wereld kan daarom nooit van onderaf komen maar heeft de hulp van boven nodig, u weet wel, van God. Om die reden is er een nieuwe schepping nodig die ver boven de huidige

uitstijgt. Dit is precies wat Jezus gedaan heeft toen hij uit de dood werd opgewekt. Hij bracht een nieuwe schepping voort. Iemand die in de opgestane christus gelooft is niet zomaar een nieuwe schepping maar hij is een nieuwe schepping in christus, 2 Korinthe 5:17. Als we in christus zijn beginnen we een hele nieuwe reis in ons leven met hem. We verliezen onze identiteit niet maar wie we echt zijn wordt in christus compleet gemaakt (Cameron in Rosner, 2022, p. 172). Als we tot geloof komen dan is volgens Kolosse 3:1-4 onze oude mens met Jezus aan het kruis gestorven en vervolgens met de opstanding in een nieuwe mens over gegaan. Zonder de opstanding van Jezus en de hoop op een nieuw leven zullen we inderdaad in dit leven zoveel mogelijk feestvieren omdat je maar één keer leeft, zelfs als de vijand voor de deur staat (Jesaja 22:13). Ook de apostel Paulus beweert in 1 Korinthe 15:32 dat het leven zonder de opstanding van Jezus aan futiliteit ten onder gaat. Als we volgens de evolutieleer volgelingen niets meer zijn dan een toevallige hoop chemicaliën die op een mysterieuze wijze tot levende wezens uitgroeiden dan zijn we op zijn best wandelende vleeslappen. Dus hoe kan een biefstukje nu mooie muziek, dichtkunst of filosofie voortbrengen? De opstanding van Jezus leert ons dat de geest en het vlees op een mysterieuze manier werden samengevoegd. Dit is het mysterie van wie we werkelijk zijn... We worden met een heel nieuw

levensverhaal geconfronteerd. Johan Sebastiaan Bach geloofde dit nieuwe levensverhaal en zette het in muziek om (Wilson geciteerd in Rosner, 2022, p. 174). Alle stappen en fasen in onze levens zullen tot die ene climax leiden: de onthulling van de zonen van god. De hele schepping kijkt volgens Romeinen 8:19 hiernaar uit.

De kracht van het kruis

God redde de wereld door een schaamteloze executie aan het kruis op zijn zoon uit te laten voeren en niet door machtsvertoon. Deze ingreep zette de menselijke waarden op zijn kop. God koos het zwakke in de wereld uit om het sterke te beschamen.

Ondergeschikt aan god

In het moderne westerse denken is het je onderschikken aan een god hetzelfde als onderdrukt worden door God. De slappe kreet “jezelf zijn” is de meest expressieve uitdrukkingvorm van de gedachte dat je de baas over jezelf bent. De Bijbel leert inderdaad het tegenovergestelde. Jezus zegt: wie zijn leven vindt, zal het kwijtraken en wie wie zijn leven vanwege mij verliest zal het redden, Mattheüs 10:39, 16:25; Markus 8:35; Lucas 9:24; Johannes 12:25. De zoektocht naar onszelf pakt vaak averechts uit. Hoe meer we onszelf proberen te vinden hoe meer we naar goedkeuring van anderen verlangen (Rosner, 2022, p.

188). Het advies van Jezus is op zijn zachtst gezegd “merkwaardig”. In 1 Korinthe 6:19-20 staat dat wij niet van onszelf zijn. Wij zijn los gekocht met een prijs. 1 Korinthe 6:19-20 rekest af met onze autonomie.

MacDonalds identiteit

Zelf ontplooiing door louter naar binnen te kijken leidt tot een platte MacDonalds identiteit die bij de eerste tegenslag een deuk oploopt. Echter, met onze identiteit in Christus zijn wij als een stad op een heuvel, Mattheüs 5:13-16 en een nieuwe schepping, 2 Korinthe 5:17.

Christus leeft in ons

Mijn leven is tamelijk afgebakend tussen de Action en de Aldi zoals dit heet. Er zit weinig goddelijk besef tussen. Laten we desalniettemin niet vergeten dat de apostel Paulus ook vaak op de markt te vinden was (Handelingen 17:17) en dat Jezus langs tolhuisjes liep (Lucas 5:27), in een tolhuis met tollenaars aan tafel zat (Lucas 5:29) en dat hij zelf tol betaalde (Mattheüs 17:24-27). Het alledaagse leven ging ook niet aan Jezus voorbij. Onze wetenschap noemt ons mensen, Homo Sapiëns. De Bijbel onthult aan ons dat het met dit etiket niet afgelopen is. Volgens de Bijbel was er zoiets als een Adamitische, zielse mens en is er sinds de opstanding van Jezus een nieuwe en geestelijke

mens. Na zijn opstanding in Johannes 20:26 stond Jezus zomaar in een afgesloten ruimte waar zijn volgelingen waren. De deuren waren dicht ter bescherming tegen de Farizeeërs. Het is bijzonder dat zulke details überhaupt in de Bijbel genoemd worden. In Marcus 16 trokken Maria van Magdala en een andere Maria naar de grot waarin Jezus lag. Ze wilden hem balsemen. We lezen hoe de beide vrouwen zich afvroegen hoe ze die steen voor de ingang weg konden krijgen? In Marcus 16:3-4 lezen we hoe ze omhoog keken en zagen dat de steen al weg gewenteld was. Het graf van Jezus lag blijkbaar iets hogerop, of tenminste lag de ingang van de grot iets hoger. In 16:5 lezen we hoe een jonge knul in een wit gewaad rechts in de grot zat. In vers 16:6 vraagt de knul: “zoeken jullie Jezus?” Deze knul was vast en zeker een engel. In welke taal sprak meneer de engel? Waarom was hij een jonge knul en geen ruimdenkende verstandige intellectuele progressieve meneer op leeftijd zoals ik? Deze knul sprak gewone mensentaal tegenover de wartaal die de wezens in de mythe uitslaan. Geen wonder dat Maria en Maria de stuipen kregen en maakten dat ze weg kwamen (16:8). In Handelingen 1 zien we na de opstanding van Jezus de schare die weer bij elkaar is. In Handelingen 1:4 noemde Jezus op ongedwongen wijze voor de zoveelste keer de mysterieuze Vader in de hemel die nieuwe opdrachten voor hen in petto had. In

Handelingen 1:9 lezen we hoe Jezus van de aarde loskwam en richting de wolken zweeft. Wij noemen deze gebeurtenis Hemelvaart, de dag waarop mogen “dauwtrappen.” Dauwtrappen betekent dat je vroeg uit de veren moet en de hele dag mag... “fietsen”. Net zoals we op Pasen, de dag van de herdenking van de opstanding van Jezus... “eitjes mogen tikken.” (En het zijn altijd dezelfde die de harde eieren eruit pikken). Dezelfde Jezus die in Lucas 5:27 langs het tolhuis van Levi alias Mattheüs liep werd in Handelingen 1:9 in een nieuw geestelijk lichaam naar de hemel gevoerd.

De geest van christus in ons

In Galaten 2:20 staat de zin die voor veel mensen huiveringwekkend is en die tegelijk onze nieuwe staat beschrijft: wij zijn met christus gekruisigd, Christus leeft nu in ons. We houden er niet van als een vreemde indringer in ons zit. We houden zo graag de regie over ons eigen leven. We willen autonome wezens zijn. In de praktijk blijkt dat deze autonomie betekent dat we telkens bevestiging van anderen willen. Onze zogenaamde autonomie hangt aan een zijden draad die aan eindeloze reeksen tentakels van anderen bevestigd is. Hoe vaak ik mijn dagelijkse routine al niet door een kijkje op de Buienradar laat bepalen... In Handelingen 17:28 staat: want in Hem leven wij en bewegen wij en zijn wij, zoals ook enigen van jullie

dichters hebben uitgesproken: "Want ook wij zijn van dat ras."

Het is duidelijk dat er met de opstanding van Jezus een nieuwe schepping aan het licht kwam. Als je tot geloof komt dan betekent dit dat de geest van God in je komt (Romeinen 5:5; 8:9, 11; 1 Korinthe 3:16; 2 Timotheüs 1:14). Iemand die in de opgestane christus gelooft is niet zomaar een nieuwe schepping maar hij is een nieuwe schepping in christus, 2 Korinthe 5:17. Als we in christus zijn beginnen we een hele nieuwe reis in ons leven met hem. We verliezen onze identiteit niet maar wie we echt zijn wordt in christus compleet gemaakt (Cameron in Rosner, 2022, p. 172). Als we tot geloof komen dan is volgens Kolosse 3:1-4 onze oude mens met Jezus aan het kruis gestorven en vervolgens met de opstanding in een nieuwe mens over gegaan. God werkt door de menselijke persoonlijkheid om zijn doel te bereiken, (Paul E. Little, Know why you believe, p. 77). Elke Bijbelse schrijver had weer andere accenten. Overigens is tot geloof komen geen daad van u maar is het God die u naar zich toetrekt. Ik noem nog wat verzen: Voordat u geboren was, zette ik u apart en bestemde ik u om een profeet voor de natiën te worden – Jeremia 1:5. U weet het wanneer ik zit en weer opsta. U kent mijn gedachten van ver – Psalm 139:2.

Het leven zelf

We mogen het bizar vinden dat er zomaar een vreemde geest in ons komt wonen maar feitelijk is er al een geest in ons. Hoe kunnen we anders ademen en leven? Hoe kan het dat ons hart blijft kloppen, dat onze lichaamstemperatuur 37 graden is? In Handelingen 17:24-25 staat: God die de wereld maakt en ons adem en verder alles gaf. Elke baby erft via Adam bij de geboorte de levensadem van God. Mensen leven omdat hun ademhaling aan God is verbonden, vaak zonder dit te beseffen. Waren alle mensen er maar zo zeker van als Job:

“De Geest (roeach) Gods heeft mij gemaakt, en de adem des Almachtigen doet mij leven.”(Job 33:4, 27:3; Jes. 42:5).

Volgens Psalm 90:10 sterft de mens gemiddeld tussen de zeventig en tachtig jaar. Een mens zonder roeach ademt niet meer. De Goddelijke levensadem trekt zich terug en de dood treedt in. Dan keert het stof weer tot de aarde, zoals het geweest is, en de geest (roeach) keert weder tot God, die hem geschonken heeft (Pred. 12:7, zie ook Ps. 104:29). De natuurlijke levensadem lijkt eigendom te blijven van Gods roeach. Het woord voor “adem” in Exodus 15:10 is ruach dat in Genesis 1:2 voor geest gebruikt werd.

>Een kennis van me die atheïst is zei dat het leven nu eenmaal een mysterie is. Tot zover het antwoord van een atheïst.

De geest van God

In een vorig leven demonstreerde ik tegen armoede en sociale uitsluiting. We hadden “eisen” voor onze gezagsdragers. Volgens mij zagen we één ding heel erg over het hoofd: hoe kon het überhaupt dat we leefden, dat we ademden? We gingen in onze discussies totaal voorbij aan de grote levensvragen. Deze demonstraties waren achteraf beschouwd broeinesten van schijn verdraagzaamheid. Alles werd op één hoop gegooid van vrouwenrechten tot de strijd van de Koerden, de Palestijnen en homorechten, milieu, de rechten van migranten en noem nog eens wat. Volgens mij liepen er zelfs mensen mee voor de legalisering van soft drugs. In gezamenlijke verklaringen ging her erom dat er een hutspot van verdraagzaamheid buiten christus om ontstond.

Hoe kan het dat ik adem? Gisteren om deze tijd ademde ik ook al. En ik deed het niet eens met opzet. Hoe kan het dat mijn hart continu klopt? Dat mijn lichaamstemperatuur voortdurend 37 graden is? Ergens is er een groot mysterie in mij, ook in u trouwens. Over de evolutietheorie is al veel geschreven. Hoe aminozuren levende organismen

kunnen vormen die uitgroeien tot complexe wezens is iets waar de grootste geleerden niet uitkomen. Volgens sommigen zullen we de vele miljarden jaren niet onderschatten waarin aminozuren de kans kregen om tot allerlei organismen te gedijen. Maar hoezo zouden die aminozuren miljarden jaren lang bij elkaar blijven in afwachting van voldoende blikseminslagen om tot een levend dingetje uit te groeien? Waarom zouden aminozuren überhaupt een levend dingetje worden? Misschien zijn miljarden jaren wel veel te kort om van aminozuren een levend wezen te maken en moeten we eerder in triljoenen jaren denken. Dan nog blijft het de vraag hoe “iets” zomaar kan gaan ademen? Hoe kan het dat er zoveel soorten zijn? Waarom is er plantenleven enerzijds en dierlijk leven anderzijds? Volgens de evolutieleer passen soorten zich aan de omgeving aan? Maar waarom zouden ze? Waarom zouden soorten niet gewoon naar een betere plek gaan waar het beter vertoeven is? Ook weten we dat er predatoren en prooidieren zijn. Maar waarom zouden de prooidieren volgens de evolutieleer niet gewoon door evolueren tot een predator? Het antwoord is duidelijk: een vlieg wordt nooit een geit en een konijn wordt nooit een koe. Zoals de intellectuelen Santorini met Atlantis durven te vergelijken en een aardbeving in de vorm van een vulkaan eruptie witwassen, zo is de evolutieleer waarschijnlijk ook een Woody Woodpecker versie van het scheppingsverhaal. Het

evolutieproces wordt met de miljarden jaren wit gewassen die je net als hennep, bamboe of baking soda overal voor kunt gebruiken. Bovendien, hoe kan het dat er niet slechts mensen en diersoorten maar ook mannen en vrouwen zijn?

Mysterieuze levenskracht

Of we nu tijdens demonstraties eisen aan de regering stellen die ingewilligd moeten worden, anders... of dat we in een laboratorium elektrische ontladingen door aminozuren jagen, het mysterie van het leven blijft ons hardnekkig achtervolgen. Welk mysterie in ons zorgt ervoor dat we gitaar kunnen spelen, dat we Mickey Mouse grappig vinden of dat we rozen voor onze geliefde meebrengen? Toch niet die eeuwige aminozuren en al helemaal niet die aap van wie we volgens wetenschappers afstammen? Zolang we niet precies weten welke levenskracht er in ons schuilt zullen we terughoudend zijn om de Bijbel buiten de deur te houden. In 1 Korinthe 10:31 staat dat wat we ook doen, de afwas of de fietsband oppompen, we alles voor god zullen doen. Dat is nog eens een verklaring. Moeten we hier niet eens wat beter op inzoomen voordat we het volgende Santorini/Atlantis blauwtje lopen? In Genesis 2:7 lezen we hoe God de levensadem in een kruiwagen vol klei en aarde blies waarna de eerste mens geschapen was. Adem werd hier met Neshama vertaald terwijl geest in het

Hebreeuws “ruach” is. Hierna werd Adam een levende ziel waarvoor het woord “nephesh” gebruikt werd. De ziel zit volgens Leviticus 17:11 in het bloed. Deze levensadem is niet alleen vitaal voor ons maar herinnert ons eraan dat we aan het infuus van God zitten. Deze uitleg klinkt vreemd in de oren omdat we niet gewend zijn om zo te denken. De uitleg is niks vreemder dan te beweren dat we van een aap afstammen. Bovendien, hoe kwam de aap aan de levensadem? In Genesis 7:22, Job 4:9, 27:3 en 2 Samuël 22:16 gaan adem en geest, “neshama” en “ruach” zijn aan zij. In Job 33:4 staat dat de geest de mens gemaakt en gevormd heeft terwijl de adem de mens leven gaf. In 2 Korinthe 3:6 staat dat de geest ook leven geeft. In Job 4:9 staat dat de ruach en neshama evengoed van ons weggenomen kan worden zodat we niet meer leven. Feit is dat in al deze verzen vanaf Genesis 2:7 beweerd wordt dat we onze levensadem van bovenaf kregen en dus niet vanuit een emmer aminozuren die miljarden jaren bij elkaar bleven in de hoop een levend dingetje te worden.

Aan het infuus van God

Waarom bleef ik een groot deel van mijn leven gekant tegen God? Ik denk dat ik het antwoord weet. Ik was gewoon bang om mijn autonomie te verliezen. Een schijnautonomie dan, want inmiddels mag duidelijk zijn dat we geen autonome wezens zijn. Waren we een

product van de evolutie geweest dan waren we afhankelijk geweest van de grillen van de wereld om ons heen. We waren dan een soort van bedrijfsongeluk geweest. Er was dan geen zin van het leven geweest. Elk ongeluk dat ons overkwam was dan met recht een ongeluk. We waren dan slaven van het noodlot. In dat geval was kinderen verwekken de ergste misdaad die we konden begaan. We zetten kinderen op de wereld die volledig overgeleverd waren aan het noodlot. Op zo'n manier konden domme mensen nooit het genot ervaren van een academische studie. Een domkop zou altijd een domkop blijven, een lelijkerd altijd een lelijkerd, een gehandicapte altijd een gehandicapte. Als we echt van de aap afstammen dan moest het verboden zijn om kinderen te fokken. Maar als we echt van een aap afstamden dan waren we als mensheid nooit zover gekomen. Waarom zou evolutie dat van reeksen toevalligheden samenhangt per sé tot hogere soorten met organisaties leiden? Ik geloof er niks van. Evolutie bestaat niet en dus heeft het geen zin om er verder over te speculeren. Micro-evolutie bestaat misschien wel, bijvoorbeeld muggen in een metro station die een ondersoort gaan vormen. Het gaat dan om evolutie binnen een soort. De vraag is dan of het hier juist niet om degeneratie gaat in plaats van evolutie? Maar een bij zal nooit een spin worden. Een evolutiemodel zou mijns inziens niet tot diversiteit maar juist tot vervlakking leiden en tot een

handvol buiksprekende asperges. En niet tot hogere soorten met mannelijke en vrouwelijke varianten.

Unix

Mijn moeder werkte in de jaren 80 op het gemeentehuis aan een Unix computersysteem. Op haar computer kon ze weinig opslaan, alles werd op een centrale computer vastgelegd zodat anderen ook bij deze informatie konden. Zijn wij ook zoiets? Zijn wij lege hulzen die non stop aan het infuus van God zitten? Het lijkt er wel op sinds God ons in Genesis 2:7 de levendmakende geest gaf. In Psalm 139:2 zegt God: ik weet het als u zit of weer opstaat. Dit is even beangstigend als geruststellend. We zijn gewend om in AIVD termen aan dit soort verzen te denken, aan een politieagent die vanuit de hoogte alles van ons controleert en stuurt. Maar het is tegelijkertijd een geruststelling om te beseffen dat God over ons waakt. We weten niet hoeveel onheil ons dagelijks bespaard bleef dankzij de waakzaamheid van God. Helaas geef ik toe dat er ook veel kwaad, ziekte en oorlog op ons pad komt. Het is dan weer een geruststelling dat ook de kwade dingen in Gods handen zijn, in Jesaja 45:7 lezen we dat. In Romeinen 8:28 staat dat God alle dingen, dus ook het kwaad ten goede doet meewerken voor degene die in hem gelooft. Uiteindelijk komt het met de hele schepping wel goed, wat we in 1 Korinthe 15:28 lezen. De ongelovigen ondergaan wel eerst een

oordeel voor de Grote Witte Troon. Uiteindelijk worden ze toch gered. Was het kwaad dat op onze weg komt een autonoom verschijnsel geweest dan hadden we echt pech gehad. Als wij zo nodig autonoom willen zijn dat zullen we erkennen dat het noodlot dat op ons pad komt ook een autonoom dingetje is. Dan is het nogmaals barbaars om kinderen op de wereld te zetten.

De gedachte dat God ons van onze vrijheid berooft is een valse gedachte. Zoals een besturingsprogramma van een laptop zo nu en dan een upgrade nodig heeft zo krijgen wij een upgrade met de heilige geest als we tot geloof komen. Vandaag was ik de hele tijd moe en ik was bijna van de fiets gekieperd door onhandig gedrag. Dit is een voorbeeld van zonde. Ook snauwde ik een kassa meisje af, ook een voorbeeld van zonde. Jezus is voor dit soort zonden gestorven. Zou ik het anders willen, niet meer omkukelen met de fiets, altijd glimlachen tegen een kassameisje? Jazeker wel. Maar dan heb ik wel een nieuwe geest en een onsterfelijk lichaam nodig. En dit is de essentie van een nieuwe schepping die Jezus door de opstanding aan het licht bracht. Alleen een nieuwe en onsterfelijke schepping is volmaakt.

Blijkbaar schuilt her een mysterie achter. In Romeinen 5:12 staat dat de dood door de zonde in de schepping

kwam. Maar dat nu allen zondigen omdat allen sterfelijk zijn. We zondigen dus omdat we sterfelijk zijn. Het gaat mijn pet te boven hoe dit werkt.

Wat we nodig hebben om niet van de fiets te kukelen en beleefd tegen het kassameisje te blijven is een onsterfelijk ofwel geestelijk lichaam. Dit was precies waarvoor Jezus stierf: om de dood te overwinnen en een nieuwe schepping aan het licht te brengen. In Handelingen 17:28 staat, “in hem leven we en bewegen we”. Raken we hiermee onze identiteit kwijt, wat dat ook mag zijn? Ik dacht het niet. Jezus als de Zoon van God zijnde deed allerlei wonderen en kwam op voor de zwakkeren. In Markus 12:42-43 attendeerde hij zijn leerlingen op een arme weduwe die een penning van haar schamele loon in de schatkistbewaarplaats deponeerde. Jezus had dit dankzij de geest van God als enige gezien. Ter vergelijking, noemde Jezus de schriftgeleerden die de huizen van weduwen opaten (vers 12:40). Zij zullen t.z.t. bij het Oordeel voor de Grote Witte Troon extra hard gestraft worden. Jezus raakte zijn identiteit niet kwijt, ook niet toen hij in Johannes 11:41-42 Lazarus uit de dood opwekte. Het had gekund dat nadat hij zijn vader in de hemel had aangeroepen en Lazarus uit zijn graf klom, hij zelf ook veranderd was. En wie weet was dit ook wel het geval maar hij was toch nog steeds Jezus.

Ook na zijn eigen opstanding was hij nog steeds Jezus. In Johannes 20:27 liet hij aan de ongelovige Thomas zijn littekens zien van de speer die de Romeinse soldaat in zijn zij gestoken had. Dat deze wond na een paar dagen al genezen was en door de dood en opstanding heen een litteken geworden was kunnen we alleen maar toejuichen. Het was sowieso een wonder dat hij opeens weer levend was. Na zo'n marteldood zouden we Jezus op zijn minst langdurig in een revalidatiecentrum terecht zien komen. Niks van dit alles, hij kwam zelfs dwars door de muur of door de deur zoals u wilt. Dit lezen we in Johannes 20:26. En hij wist ook al dat Thomas de vorige keer gezegd had dat hij bewijs wilde zien dat hij echt Jezus was. We kunnen de ongelovige Thomas diens ongeloof aanrekenen, maar het feit dat Thomas uiteindelijk toch geloofde dat Jezus weer levend was, geeft ons nieuw bewijs voor de opstanding. Jezus was na zijn opstanding geen murmelende pop geworden. Integendeel, hij was het hoofd van een nieuwe schepping, Hij wist alles nog van wat er gebeurd was, hij kon dwars door muren bewegen. In Johannes 21:4 stond Jezus zomaar op het strand van het Meer van Galilea/Tiberias. In 21:9 stond hij op een houtskoolvuurtje visjes te bakken. Hoe kwam hij zo snel aan houtskool? Jezus was geen murmelende mummie geworden of een robot. Hij had een nieuw lichaam gekregen waarin hij dwars door materie kon

bewegen zonder dat hij een spook was. Tegelijk kon hij visjes bakken. Laten we ophouden om onze zogenaamde autonomie of identiteit op een voetstuk te zetten of er zelfs een afgod van te maken. We hebben geen autonomie. Eén blaffende Rotweiler is genoeg om tijdens een fietstocht een andere route te nemen. Eén bananenschil is genoeg om erover uit te glijden en een been te breken. Dan is het, “weg met alle gemaakte plannen.” Eén snauw van een goede kennis kan ons zelfvertrouwen aan het wankelen brengen.

De apostel Paulus was nadat hij tot geloof in de opgestane christus was gekomen ook geen mummie of robot geworden. Hij deed zijn dingen, hing in Handelingen 17 in Athene zelfs een beetje de toerist uit en in Troas in West-Turkije wekte hij dankzij de kracht van god een knul tot leven die Eutychus heette en uit het raam gekukeld was. Wat ik uit de Bijbel en de handelswijze van Jezus opmaak is dat het leven een ingewikkelde systematiek kent met een vernieuwende geest van christus, een levensadem en een zoon van God die voor onze zonden stierf en uit de dood werd opgewekt. Jezus probeerde ons keer op keer duidelijk te maken dat er een God is die we onze Vader mogen noemen.

In Johannes 11:42-43 toen hij Lazarus uit de dood opwekte sprak hij ongedwongen tot deze God alias

onze Vader in de hemel. Hij zei dat hij wist dat God hem altijd hoort. Vanwege de omstanders zou God nog eens luid en duidelijk van zich laten horen. Omdat de omstanders zouden geloven dat God hem afgevaardigd had. Nu riep Jezus: kom hier, naar buiten! Hetgeen gebeurde, Lazarus kwam naar buiten, nog wel in zijn wikkels gehuld. In vers 39 had Jezus al tegen Martha, de zus van Lazarus gezegd, “neem de steen voor de ingang van de tombe weg.” Ook in vers 39 antwoordde Martha dat Lazarus al vier dagen dood was en hij stonk. Ze had weinig zin om haar uitgeteerde broer te zien, laat staan hem te ruiken. In vers 40 zei Jezus tegen Martha dat ze de heerlijkheid van God zou zien. In vers 41 namen ze de steen weg. Het is niet duidelijk of Jezus hieraan mee hielp? In de verzen 32 en 33 had Martha Jezus tot huilens toe verweten dat hij te lang weg was gebleven. Reken maar dat Jezus hierdoor geraakt was. Maar hij wist ook dat de kaarten zeer spoedig gekeerd zouden zijn. Inderdaad kroop Lazarus uit zijn graf. Had Lazarus eigenlijk wel door dat hij 4 dagen dood was geweest? Of dacht hij, wat doe ik in deze enge tombe en waarom heb ik wikkels om? Martha zal tamelijk sprakeloos zijn geweest toen ze Lazarus terug kreeg. Nogal wat omstanders kwamen tot geloof. Andere omstanders vonden het nodig om Jezus bij de Farizeeërs te verlinken. De Farizeeërs waren nooit ver weg als er een rotklus geklaard moest worden of als

iemand die 40 jaar lang ziek geweest was en nu door Jezus genezen was, in de kraag te grijpen en hem ter verantwoording te roepen. Hoe ging het verder met Lazarus? In Johannes 12 lezen we dat hij nog steeds in Bethanië was toen er een feestmaal voor hem werd aangelegd waar ook Jezus voor was uitgenodigd. In Johannes 12:9 lezen we dat de Joden vanuit Jeruzalem ook naar Bethanië trokken om er niet alleen Jezus maar ook de opgewekte Lazarus te zien. Het ging blijkbaar als een lopend vuurtje rond dat ene Lazarus die vast wel bekend was bij velen uit de dood was opgewekt. Vers 9 is overtuigend geschreven en past helemaal in de lijn van wat eraan vooraf ging. Ik zie geen reden om eraan te twijfelen dat ene Lazarus 2000 jaar geleden letterlijk door Jezus uit de dood was opgewekt. De enige vraag die resteert is, hoe flikte Jezus hem dit? Eigenlijk had hijzelf al antwoord hierop gegeven. Zijn Vader in de hemel had hem hiertoe de kracht gegeven. Net zoals Samsom in rechters 16:21-23 van dezelfde God de mogelijkheid had gekregen om nog éénmaal de kracht te tonen en de Tempel van Dagon omver te duwen. Let wel deze tempel die overigens in Gaza stond was een joekel. Op het dak ervan stonden alleen al 3000 mensen die allen om het leven kwamen. In de tempel zelf waren ook duizenden mensen.

In Johannes 12:27-30 sprak Jezus kort voor zijn kruisdood tot zijn Vader. Die antwoordde hem op de gebruikelijke manier, “*Ik verheerlijk en Ik zal weer verheerlijken*”. In vers 29 zeiden de omstanders dat ze een donderslag gehoord hadden. Anderen zeiden dat een engel tot hem gesproken had. Er was dus wel iets gebeurd in vers 28. In vers 30 krijgen we toch wel het ultieme bewijs van het bestaan van een God. Jezus zei dat de stem in vers 28 uit de hemel kwam om de omstanders ervan te overtuigen dat er een god is. Dit betekent op zijn minst dat God de omstanders kon waarnemen. Uiteraard, als God het weet als ik zit of opsta dan zag hij de omstanders ook. Laten we heel nauwkeurig naar de houding van Jezus kijken. Hij wilde geen autonoom of anarchist zijn maar beseftte dat hij volledig afhankelijk van zijn Vader in de hemel was. Hij snapte dat er niet zoiets bestaat als menselijke autonomie.

Miriam van Nazareth

De moeder van Jezus, soms Maria dan weer Miriam genoemd, kreeg in Lucas 1 van de engel Gabriël te horen dat ze de messias zou baren. Deze engel Gabriël ging al een tijdje mee. In Daniël 8:16 was hij 500 jaar eerder aan de profeet Daniël verschenen. Dit gebeurde aan de oever van de rivier de Ulai. Deze Ulai rivier werd al in Daniël 8:2 genoemd en was een kanaal bij de stad Susa in Perzië. Engelen van God

gaan dus niet alleen erg lang mee maar ze duiken ook overal op, zomaar in Perzië en dan weer in Nazareth. Miriam van Nazareth kreeg dus hoog bezoek. En Gabriël was degene die het hoge woord eruit mocht gooien. Aangezien Michaël de aartsengel is, zouden we verwachten dat hij het bericht bracht. Vanwege copyrights ga ik niet het hele lied van Miriam in Lucas 1:46-55 hier neer kladden. Ik noem alleen vers 1:52,

“God haalt machthebbers neer vanaf tronen en
Hij verhoogt nederigen.”

In Lucas 1:38 had Maria al tegen Gabriël gezegd dat ze zich de “dienstmaagd van de Heer” noemde als zij de uitverkorene was om de messias te baren. Miriam zei niet dat ze autonoom wilde zijn of dat ze zelf wel uit zou maken of ze een kind zou baren.

Of stel je voor dat Miriam ook nog vond dat ze baas in eigen buik was en de eventuele messias liet aborteren.

Niks van dit alles. Ze noemde zichzelf een slavin van God. En dat voor iemand die een politiek getint gedicht schreef. Ze was bovendien niet zomaar een slavin van God. Ze zou haar baarmoeder aan God ter beschikking stellen, laten we zeggen het meest intieme en kwetsbare lichaamsdeel dat ze bezat. Ze

zei ook niet van “nou God, als u mijn grote teen wil gebruiken dan is dat prima, maar van mijn buik blijf je af.” Nee, ze stelde haar baarmoeder ter beschikking van God. Ze wist immers dat ze het bezit van God was. Om het negatief te benaderen: ze had niet zoveel te willen. Wat ook opvalt is hoe ongedwongen en herkenbaar menselijk ze op de engel Gabriël reageerde. In Lucas 1:34 vroeg Maria aan Gabriël hoe ze zomaar een Messias kon baren aangezien ze nog niet met een man geneukt had. Ze was immers niet getrouwd. Let wel, de eerste zin die we van de moeder van Jezus lezen gaat over seks. Blijkbaar is het mogelijk om engelen te bevragen. Gabriël gaf gepast antwoord en verklaarde dat de geest van de allerhoogste over Miriam zou komen. Tussen engelen en mensen is dus vraag en antwoord mogelijk. Let wel, de Bijbel voegt zomaar engelen toe aan het assortiment. Dit is even wat anders dan het atheïsme dat in de autonome mens gelooft. In Handelingen 1:9 toen Jezus ten midden van de schare met zijn voeten van de grond af kwam en zomaar omhoog zweefde, gebeurde het ook dat in de verzen 10 en 11 twee engelen in witte gewaden bij de schare stonden. Ze vroegen de schare volgelingen waarom ze naar de hemel keken waarin Jezus aan het verdwijnen was? De engelen zeiden verder dat Jezus op dezelfde manier terugkomt. Dit is hele normale communicatie.

Deze beide engelen sloegen geen wartaal uit maar maakten de schare duidelijk dat Jezus eens terugkomt.

Zo nu en dan doken in het Nieuwe testament engelen op. In Lucas 2:8 stonden de herders op wacht voor een omheining waar binnen de schapen waren. In vers 9 stond er opeens een engel bij hen. In de verzen 10-12 zei de engel dat de herders niet bang zouden zijn maar dat ze juist blij zouden zijn omdat op dat moment de messias geboren was. De herders zouden een baby vinden, liggend in een voerbak. In vers 13 was er opeens een menigte van engelen bij hen. Ze kwamen schijnbaar vanuit het niets. In vers 2:14 brachten ze openlijk eer aan God. In vers 2:15 gingen de engelen weer richting de hemel. Ik moet als ex-atheïst en Iron Maiden fan toch wel toegeven dat ik dit een merkwaardig gebeuren vind.

In de wereld waarin ik rond neusde, van Rosa Luxemburg, Alexandra Kollontai of zelfs van Anais Nin kwamen geen engelen voor. Wel geef ik toe dat Anais Nin een keer een ontmoeting met Aleister Crowley had gehad alsook met Kenneth Anger. Ook Anais Nin kon de wereld van het “hogere” niet helemaal buiten de deur houden. Anais Nin schreef zelf over Atlantis, een oord dat een sterk Bijbelse inslag had. Haar klaplopende metgezel Henry Miller was wel degelijke geïnteresseerd in het occulte. Anais

Nin kende ook Isamu Noguchi die een ontwerp van een groot gezicht maakte dat vanaf de aarde voor buitenaardsen zichtbaar was. Dit gezicht leek op het Gezicht op Mars in het Cydonia Mensae gebied. Iemand binnen de cirkel van Anais Nin had mogelijk contact gehad met Jack Parsons, een andere occultist. Het is dus zeker niet zo dat de wereld van het hogere aan mijn vroegere belevingswereld voorbij ging. Helaas ging het in de meeste gevallen om occulte zaken die aan de wereld van Anais Nin raakten.

Steeds meer mensen zien ufo's en een kennis van mij die in de krakers scène zit en zich met graffiti bezig hield zag samen met een andere graffiti spuitser een ufo. Ufo's hadden nooit zijn aandacht gehad maar nu vond hij het nodig om deze ervaring met mij te delen. Zelf zag ik in 2009 drie lichten boven mijn tent in Buurse cirkelen. Geen idee of het inderdaad ufo's waren maar achteraf denk ik van wel. Jaarlijks zijn er de terugkerende graancirkels die ook demonisch van aard zijn en inmiddels is het rariteiten kabinet uitgebreid met monolieten die her en der opduiken. Het is duidelijk dat we naarmate we het magische jaar 2030 naderen we met zijn allen een nieuw paradigma binnen glijden. Oude paradigma's waarin het Verlichtingsdenken domineerde voldoen niet langer om de wereld om ons heen te verklaren. En laten we niet vergeten dat er ook nog steeds mensen tot

bekering komen, juist mensen van wie we het niet zouden verwachten zoals Ayaan Hirsi Ali.

5. God werkt in ons?

Mijn angst om mijn autonomie te verliezen weerhield mij ervan om in de Bijbel te duiken. Misschien was het een zelfde soort angst die ik had om de blauwe enveloppen van de Belastingdienst open te maken. Je weet dat er iets komen gaat waar je niet op voorbereid bent en wat je hele stabiele denkwereld op de kop kan gaan zetten. Volgens de Bijbel is het inderdaad zo dat God door ons werkt. Wij zijn werktuigen van God. Eigenlijk is het nog veel erger. Volgens Romeinen 9:20-21 zijn wij klei in de handen van de hemelse pottenbakker. Geloof me, als er iemand veel moeite met deze verklaring had dan was ik het wel. Ik ben een ongelofelijke vrijheids liefhebber. Toch staat er wat er staat en Gods verklaringen zijn niet afhankelijk van mijn gemoedsrust. In 1 Korinthe 6:19 staat dat het lichaam van de gelovige een tempel van de heilige geest is. Deze tempel zullen we niet roekeloos gebruiken voor bijvoorbeeld prostitutie. Geloof me, ook met deze verklaring heb ik veel moeite. Waarom mogen eenzame sukkels die geen lekkere meid kunnen krijgen niet naar de hoeren? Waarom zijn de mooie vrouwen alleen voor specifieke mannen weggelegd? Toch staat er wat er staat. In het verkeer zullen we ons aan bepaalde regels houden, in Gods plan met de schepping geldt dit ook. En dan hebben de gelovigen van nu het hele grote voordeel dat ze

genade ontvangen en dat alles geoorloofd is. Prostitutie zit nog steeds wel in de verdomhoek.

Door de hele Bijbel heen zien we hoe God door mensen werkt, doorgaans om het volk Israël tegen lastige tegenstanders te beschermen. In Rechters 7 bijvoorbeeld nam ene Gideon het met een knokploeg van 300 man tegen een enorme overmacht op. Aanvankelijk had Gideon een enorme legermacht achter zich. Maar God wilde niet dat Israël niet op zijn eigen kracht ging beroepen. God zorgde ervoor dat de tegenstander helemaal in verwarring raakte en op de vlucht sloeg. Wij, mensen zijn dus werktuigen in handen van God, ook Wim de Bie is een werktuig.

Wij zijn mensen die verzinnen dat we van een aap afstammen die tot een mens evolueerde die een boek over God schreef.

In Psalm 105:25 staat dat God de harten van de Egyptenaren antisemitisch maakte opdat ze de Israëlieten haatten. Ook het hart van Farao was verhard, (Exodus 4:21; 7:3). In Romeinen 9:18 staat dat God verhardt wie hij wil en dat hij zich ontfermt over wie hij wil. In Hosea 14:4 staat dat God degene van afkerigheid geneest.

In 1 Koningen 22:34 werd koning Achab door een willekeurige pijl getroffen. De schutter was uit het leger van koning Aram van Syrië en wist helemaal niet dat het slachtoffer Achab was. Hier zien we Gods ingrijpen in de details van het dagelijkse leven. Zelfs een pijl kon door Hem gericht worden gebruikt om de vijand uit te schakelen. Ook was het een wonder dat het leger van Aram op tijd ontdekte dat Jehosafat die zich ook in de strijd gemengd had, niet de koning van Israël was. Voordat hij per ongeluk omgelegd werd. De harde waarheid: wij zijn werktuigen van God.

Onze ware identiteit

De angst om onze eigenheid aan God te verpatsen hangt samen met de vraag wat eigenheid nu precies is of wat onze identiteit precies is? We hebben de neiging om hierop te snel een gemakkelijk antwoord te geven. In onze paspoorten zijn we gereduceerd tot een Burgerservicenummer, een woord dat zelfs onderhevig is aan verandering want vroeger heette het sofi nummer dat alweer een afkorting van sociaal-fiscaal nummer was. Daarnaast is er een pasfoto van ons in ons paspoort plus enkele basisgegevens, van hoe lang we zijn, kleur ogen etc. Foto en paspoort moeten elke tien jaar vernieuwd worden. De overheid heeft dus nogal moeite om onze identiteit in te kaderen. In de dagelijkse omgang noemen we iemand een lekker wijf, een lul, eikel of we noemen iemand

juist cool. Sommige mensen zijn een rolmodel voor ons, anderen juist niet. Is iemand die een lul is, ook echt een lul of heeft diegene gewoon meer klappen van de zweep gehad dan iemand die geen lul is? En is een lekker wijf echt wel zo slim en sympathiek of is ze aardig omdat ze aan aandacht gewend is? Soms krijgen we zomaar een etiket opgeplakt. Ik had ooit een online boeking betaald om de medewerker aan de receptie te ontlasten. Nu bleek dat het hoofdkantoor het geld niet snel genoeg had over gemaakt. Ik kreeg op mijn donder en moest dubbel betalen. Later werd dit wel recht gezet maar dit ging ook niet vanzelf. Ik moest eindeloos bewijzen en mailen om aan te tonen dat ik al betaald had. Toen kreeg ik nog op mijn kop omdat ik de betaling niet goed had opgeschreven. Flauwekul natuurlijk, ze wilden gewoon niet toegeven dat ze fout waren.

Maar eh... ben ik nu een wanbetaler omdat iemand anders mij verkeerd begrepen had? Soms werkt het inderdaad zo. Er zijn voorbeelden bekend van mensen die jarenlang onschuldig in de bajes zaten of die door een computerfout op een terroristenlijst waren terechtgekomen. Ben je zolang een terrorist of een bajesklant tot het tegendeel bewezen is? En is dat tegendeel afhankelijk van een bepaalde ambtenaar of een computerprogramma?

In de 20ste eeuw was het ene Erik Erikson die zich met identiteit bezighield. Voordat we aan onze identiteit vast willen houden om God buiten de deur te houden zullen er erkennen dat velen van ons weleens een fikse identiteitscrisis hebben gehad. Erik Erikson noemde ook de identiteitscrisis,

- "De toestand van onzeker zijn over iemands gevoelens over zichzelf, vooral met betrekking tot karakter, doelen en oorsprong, vooral voorkomend in de adolescentie als gevolg van opgroeien onder ontwrichtende, snel veranderende omstandigheden." (citaat Leake, 2023, kopje "what is our identity?")

Hoe vaak horen we iemand niet zeggen: ik weet niet wie ik ben? Hoe vaak gebeurt het niet dat we merken dat een ander heel anders naar ons kijkt dan hoe ons zelf zien? Brian S. Rosner, auteur van het boek "*How to find Yourself*" meent dat we niet naar binnen maar naar buiten, naar God moeten kijken:

- "Iedereen heeft een identiteit van God doordat hij gemaakt is naar het beeld van God. Maar gelovigen in Christus hebben een identiteit die hen gegeven is doordat ze door God intiem en persoonlijk gekend zijn als zijn kind. Onze identiteit is dus een geschenk van God. Ze staat

centraal in wie we zijn en beïnvloedt alle andere aspecten van wie we als individu zijn."

En weten we wel wat we willen in het leven? Toen ik van de havo kwam wist ik niet wat ik wilde behalve dat ik wist dat productiewerk niet aan mij besteed was. Ik wist wel wat ik niet wilde en liet mij afkeuren voor de militaire dienst daar waar anderen zo nodig dienst wilden weigeren. Ik was mentaal niet klaar voor militaire dienst. Een kennis van een kennis bracht me op het spoor om Milieukunde te gaan studeren. De studie was te hoog gegrepen voor mij en werd een groot fiasco. Desalniettemin heb ik wel een knoop doorgehakt en de studie afgemaakt. Nog steeds, zoveel jaar na dato zou ik het niet weten wat ik anders had moeten doen. Ik zou graag schrijver worden maar ben er niet geschikt voor. Dus wat blijft er dan nog over? Laten we dan voorzichtig zijn met te stellen dat we onze vrijheid of identiteit kwijtraken aan ene God. We weten niet eens wat we er precies mee bedoelen. En... als God echt bestaat dan kunnen we hem maar beter te vriend houden.

De Bijbel kijkt heel anders naar ons dan Erik Erikson dit deed. In Genesis 1:27 staat dat God de mens in zijn beeld schiep. Dit beeld was christus. Er staat bovendien: mannelijk en vrouwelijk schiep hij hen. De evolutieleer heeft hier geen antwoord op, hoe er

mannelijke en vrouwelijke varianten van een soort kunnen zijn. Over de eerste momenten van Adam en Eva weten we niet zoveel. Wat we wel weten is dat Adam alle dieren een naam gaf en dat hij bovendien opschreef wat God hem meedeelde. Het is een geruststelling om te weten dat we niet van een aap of een holbewoner afstammen maar van een wezen dat tenminste kon schrijven. Adam was geen onnozel wezen dat de hele dag met zijn vinger in de neus zat te pulken terwijl hij nadacht over welke studie hij ging doen. Hij deed simpelweg wat God hem opdroeg. Had Adam er eigenlijk wel notie van dat hij een vrouw wilde? Dit deed God voor hem. God schiep de vrouw uit Adam. Hierna ging het vrij snel mis. Onder redelijk paradijselijke omstandigheden liet Eva zich in Genesis 3 door de serpent misleiden. Ze snoepte van de Boom van Kennis. Nu deed de zonde zijn intrede. God deed net of hij van niets wist en speelde het spel mee. Hij kon zijn lachen niet houden. Adam, waar ben je? Vroeg hij. Adam en Eva verscholen zich tussen de bomen. Stel je voor. Moest God echt achter al die bomen koekeloeren om hen te vinden? God wist allang waar ze waren en wat er gebeurd was. Hij had deze gebeurtenis zelf in scène gezet. De rest kennen we. Adam en Eva werden uit de Tuin van Eden naar het nog steeds comfortabele Land van Eden verdreven. Hier zouden ze zich voortplanten. God deed net of hij verschrikkelijk boos was maar volgens

mij kon hij zijn lachen niet houden. De Wet van Mozes zou pas ver na de Zondvloed komen dus in termen van identiteit zaten Adam en Eva in niemandsland. Het stervensproces was begonnen en de man moest nu zwoegen voor zijn brood.

In Genesis 4 bouwde de afvallige Kaïn een stad die hij naar zijn zoon Henoch vernoemde. We lezen over kleinvee en herdersfluiten. Blijkbaar was er al een vorm van vrije tijds besteding in de schepping gekomen. In Mattheüs 24:38 lezen we ook wat over de wereld van de Voortijd, d.w.z. van voor de Vloed van Noach. In deze vers klinkt het alsof er inderdaad een soort van vrije tijds besteding was. De generaties van voor de Vloed van Noach waren geen enge wezens met voelsprietten maar onze voorouders, hoewel toegegeven er in Genesis 6 wel enge wezens opdoken. Onze voorouders deden dezelfde dingen als wij: ze bouwden steden, trouwden, dronken wijn en maakten muziek (Mattheüs 24:38). Noach die ook een Adamitische mens en sterfelijk was, was blijkbaar wel op god gericht. God gaf hem de onmogelijke opdracht om een technisch wonder te bouwen: een joekel van een boot die met pek bedekt zou worden. In deze boot zou hij met zijn gezin en een dierentuin de komende Vloed overleven, wat ook gebeurde.

Gods interventies leiden tot grote dingen. Ver na de Vloed van Noach kwam christus die de vervallen staat van de zondige mens herstelde. Hij gehoorzaamde zijn Vader tot het uiterste, liet zich beestachtig dood martelen en drie dagen later was hij er weer. Hij had de dood overwonnen en een nieuwe schepping aan het licht gebracht.

Volgens sommigen was Jezus niet echt dood. In dat geval was hij niet voor onze zonden gestorven. In Johannes 19:33 lezen we dat zelfs de Romeinse soldaten wisten dat Jezus reeds gestorven was. Maar hij was er drie dagen later ook weer. In 1 Korinthe 15:3-4 lezen we over de ruim 500 getuigen die hem na zijn opstanding zagen. Met zijn opstanding is er nu een nieuwe schepping aan het licht gebracht. De gelovigen in christus mogen hiervan het meest profiteren. Wie dit allemaal gelooft, dat Jezus voor onze zonden stierf en dat hij begraven werd en op de derde dag door God uit de dood werd opgewekt, raakt losgekoppeld van de beperkingen van dit aardse bestaan en zal net als Star Trek een futuristische toekomst tegemoet gaan. “Wat kan daar nou erg aan zijn?” zijn de woorden die in me opkomen. De rest van de mensheid wordt over 1000 jaar uit de dood opgewekt en voor de Grote Witte Troon geoordeeld. Na hun oordeel worden ook zij gered al gaat een

bepaalde kliek eerst nog een tweede dood tegemoet, gevolgd door een tweede opstanding.

In Filippenzen 3:4-7 was de apostel Paulus die het evangelie van de genade aan de natiën bracht ook in verwarring over zijn oude identiteit. Wat wij onze identiteit noemen is wat de Bijbel onderverdeelt in een oude mens en een nieuwe schepping. De apostel Paulus stelde de eerste mens, Adam, tegenover de tweede mens, Christus. (1 Korinthe 15:45-49). Er is dan ook sprake van de 'oude mens' (Romeinen 6:6; Efeze 4:22; Kolossenzen 3:9) en de 'nieuwe mens' (Efeze 2:15; 4:24). De eerste staat onder de heerschappij van de zonde en is slaaf; de tweede is gerechtvaardigd van de zonde en is dus vrij. Adam en de oude mens behoren tot de oude schepping, Christus en de nieuwe mens tot de nieuwe schepping (2 Kor. 5:17; Gal. 6:15). Als wij het over onze identiteit hebben en ons de vraag stellen, "wie ben ik nu eigenlijk?" dan snappen we nauwelijks waar we het precies over hebben.

Wij hebben de neiging om onze identiteit aan goede werken te koppelen. Wij denken dat we goed bezig zijn en roemen dan in eigen werken. Tegelijk doen we vaak dingen die we eigenlijk niet willen doen. Hoe vaak pikken we in de supermarkt op de valreep een zak chips mee terwijl we net hadden bedacht dat een

dieetronde een goed idee zou zijn. Het ene moment maaien we het gras van een oudere buurvrouw, een half uur later snauwen we tegen een kassa meisje. In Romeinen 7:15, 19 schreef Paulus ook dat hij dat deed wat hij eigenlijk niet wilde doen. In de eerste verzen van 1 Korinthe 4 zegt Paulus opnieuw dat hij zichzelf nauwelijks kent. In vers 4 zegt hij dat alleen de opgestane christus ons zal oordelen. In Romeinen 8:28-29 staat dat we uiteindelijk aan de opgestane christus Jezus gelijkvormig zullen zijn.

Voordat we er van alles van gaan denken, benadruk ik nogmaals dat Jezus na zijn opstanding visjes stond te bakken aan het meer van Galilea (Johannes 21:9). Ook na zijn opstanding ging hij niet met de pet rond om voor de armen te collecteren.

Hierna in Handelingen 1:9-10 werd Jezus op de één of andere manier van de aarde getild en richting de hemel geloodst. Zo erg kan het nieuwe leven in christus dus niet zijn. In Johannes 20:19, na zijn opstanding verscheen hij dwars door de muren bij zijn leerlingen ergens in een vertrek waarvan de deuren gesloten waren. Ook dit lijkt me geen reden om niet naar de nieuwe schepping uit te zien. In Johannes 20:22 schonk Jezus de heilige geest aan zijn leerlingen. Dit lijkt me ook niet iets om er heel erg

tegen te zijn. In Johannes 20:26 verscheen Jezus een week later voor een tweede keer in dat afgesloten vertrek. De deuren waren gesloten omdat de leerlingen bang voor de farizeeërs waren. Jezus deed voor zijn dood en opstanding al dingen waar wij van kunnen dromen. Na zijn opstanding deed hij er met zijn wonderen een flinke schep bovenop.

In Johannes 20:17 was hij op de derde dag uit de dood opgewekt. Tegen Maria Magdalena die hij echt wel herkende zei hij dat ze hem niet aan zou raken want hij was nog niet omhoog gegaan naar zijn vader en naar zijn god, ook naar onze Vader en onze God. Voor de zoveelste keer benadrukte Jezus dat daarboven een God is die we onze vader mogen noemen. Na zijn opstanding kraamde hij geen abracadabra wartaal uit. Tegen zijn leerlingen die op het Meer van Galilea aan het vissen waren zei hij dat ze hun middagmaal zouden oppeuzelen (Johannes 21:12). In Johannes 21:22 gaf hij wederom een tikje bot antwoord tegen Petrus die net iets te nieuwsgierig was. Ik zeg wederom omdat Jezus hem ook al eens voor satan had uitgemaakt in Mattheüs 16:23. Petrus had Jezus ook verloochend nadat de haan drie keer gekraaid had. Ik krijg niet de indruk dat Jezus een geheel andere persoon geworden was dan voor zijn opstanding uit de dood. Wat mij opvalt in de reacties van Jezus is hoe recht hij voor de raap en Down to Earth hij was en is.

Niks wijst erop dat hij met al zijn geklets over God en zijn vader onder invloed van drugs of drank was of dat hij ze bij tijd en wijlen niet op een rijtje had. Behalve dat hij zonder zonde was en om de haverklap een beroep op zijn vader in de hemel deed, was hij een mens zoals u en ik. Niet helemaal overigens, want u en ik konden zo'n marteldood aan het kruis niet doorstaan.

In Handelingen 22:8 noemde de apostel Paulus zijn eerste *Encounter* met de opgestane Jezus die als een fel licht en een stem op de weg naar Damascus aan hem verschenen was. Jezus had zich aan hem voorgesteld als de "Nazoreeër". Ik vind het ongelooflijk fascinerend dat de inmiddels opgestane Christus Jezus die al in zijn Vaders hemel zetelt, nog steeds zijn aardse wortels noemt van de stad van zijn ouders en waar hij zelf opgroeide. Jezus was niet vergeten dat hij een aards bestaan had gehad en ook niet dat hij in een gehucht als Nazareth was opgegroeid. Er was nog steeds een link met zijn vroegere leven. De Jezus die kort daarvoor in Mattheüs 17:24-27 nog netjes belasting betaald had, verscheen nu als een hemels lichtwezen aan Paulus. Dat gedoe met belastingen was nog niet voorbij. Zelfs toen Jezus in zijn Vaders Derde Hemel was, maande hij via de nieuwe apostel Paulus zijn volgelingen om belasting te betalen. Dit staat in Romeinen 13:5-7.

Deze controversiële passage die zoveel christenen in de gordijnen heeft gejaagd is een interessante mix van een hemelse opdracht die binnen een aards bestaan moet worden volbracht. De Jezus die zelf ooit belasting betaalde en nu eindelijk in de hemel van alles gevrijwaard was, kletste vanuit zijn hemelse positie nog steeds over belastingen, al deed hij het via een tussenpersoon als Paulus.

6. De god van vrijheid

Ik was altijd bang voor God omdat ik er vanuit ging dat hij me mijn vrijheid afpikte. Maar misschien was mijn idee van vrijheid wel verkeerd. De Bijbel leert ons nadrukkelijk dat alle mensen onderhevig aan de zonde zijn. Een technische omschrijving van zonde is “je doel missen”. Als ik op mijn vrijwilligerswerk tijdens het grasmaaien een fiets omver beuk met als gevolg 184 euro schade aan die fiets dan is dat een redelijk onschuldig voorbeeld van zonde. Maar eigenlijk is “niet aan alle voorwaarden van God voldoen”, zonde. De kus die Judas aan Jezus gaf om hem ten overstaan van de Romeinen en de Hoge priesters te verraden was een onschuldige daad met grote gevolgen en dus een zonde (Mattheus 26:49). In Galaten 5 en 1 Korinthe 6 staan enkele opsommingen van zonden,

- Galaten 5:19-25, de werken van het vlees zijn echtbreuk, ontucht, onreinheid, losbandigheid, afgodendienst, toverij, vijandschappen, ruzie, jaloersheid, woedes, eigenbelangen, onenigheden, groeperingen, afgunsten, moorden, dronkenschappen, wild uitgelaten feesten en de dingen die op deze lijken, welke ik van tevoren aan jullie zeg, zoals ik tevoren gezegd heb dat dezen, die zulke dingen

verrichten, het koninkrijk van God niet als lotbezit zullen ontvangen. Maar de vrucht van de geest is liefde, vreugde, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, zelfbeheersing. Tegen zulke dingen is geen wet. Maar die van Christus Jezus zijn, kruisigen het vlees, samen met de passies en de begeerten. Indien wij zullen leven in geest, zullen wij ook in geest de elementaire dingen onderhouden.

- 1 Korinthe 6:9-10 - Dwaalt toch niet! Noch ontuchtige mannen, noch afgodendienaars, noch echtbrekers, noch verwijfden, noch homoseksuelen, noch dieven, noch hebzuchtigen, noch dronkaards, niet schelders, niet roofzuchtigen zullen het koninkrijk van God als lotbezit ontvangen. In vers 16 werd ontucht in de betekenis van hoererij eraan toegevoegd. In vers 19 werd benadrukt dat het lichaam een tempel van de heilige geest is. In Numeri 11:1 werd klagen of mopperen ook als een zonde beschouwd.

In Kolossenzen 3:5 staan deze zonden: ontucht, onreinheid, hartstocht, kwade begeerte en de hebzucht, dat is afgodendienst.

De meeste van deze zaken vinden we zelf sowieso al moreel verwerpelijk. In onze tijd zijn er wel wat kanttekeningen bijgekomen. Homoseksualiteit is in Westerse landen redelijk geaccepteerd. Toverij is iets waar we niet meer in geloven. Mopperen schijnt erbij te horen maar Bijbels gezien is het een grote zonde. Jaloezie is een ingeburgerde lastpost maar Bijbels gezien is het een zonde. Schelden is ook een grote zonde.

In 1 Korinthe 7:2 staat dat u uw eigen vrouw zult zoeken als u zich niet kunt bedwingen en u telkens naar de hoeren wilt of erger, als u vreemd wilt gaan. Lukt dat ook niet dan zult u erop los masturberen tot u scheel ziet. Ik geloof werkelijk dat God ons dit speeltje gegeven heeft voor de eenzame momenten. Homoseksueel zijn is op zich niet zondig maar het praktiseren wel, al zegt de Bijbel niks over lesbische seks. Het schijnt erop te gaan dat je elkaar niet penetreert, wat lesbiennes niet doen. Ik lees nergens dat u geen porno mag kijken. Over prostitutiebezoek zijn de meningen verschillend. De ene christen zegt dat de restricties slechts voor tempelprostitutie golden. Tempelprostitutie komt in onze tijd niet meer voor (denk ik). Anderen menen dat prostitutie en seks voor het huwelijk Bijbels gezien niet zondig zijn. Wie heeft er gelijk? U kunt natuurlijk het zekere voor het

onzekere nemen en alle seks buiten uw eigen partner vermijden.

Wat ik zelf een lastige vind is afgoderij. Uiteraard zal ik niet tot Allah bidden of enige vorm van eer aan Allah brengen. Toch zijn er wat grijze gebieden. Kunnen we zomaar een kop koffie in een braderie van een moskee nemen als we weten dat het geld naar de bouw van een nieuwe moskee gaat? Waar houdt een kop koffie op en waar begint afgoderij? In zo'n geval is ons geweten volgens mij doorslaggevend. Kan ik zomaar op *Sympathy for the Devil* van de Rolling Stones dansen? De Rolling Stones doen er alles aan om ons ervan te overtuigen dat het nummer niet echt over de duivel gaat. Toch heeft het nummer een obscuur aura, met het woohooo gejoel en het gekrijs van Mick Jagger.

Een bevrijdende god

Voor wie denkt dat God alleen maar onze pleziertjes in de weg staat wil ik benadrukken dat God een God van vrijheid is. In Exodus 3:7 zag God de verdrukking die zijn volk te verduren kreeg. Deze verdrukking was overigens door God zelf gepland toen hij in Genesis 15:13 beloofde dat Abraham een groot nageslacht kreeg. Dezelfde God bevrijdde zijn volk ook weer uit Egypte, Deuteronomium 5:15.

Waarom kwam Jezus naar de aarde en naar zijn volk? Niet om de tiran uit te hangen maar om aan de armen het goede nieuws te brengen, om aan gevangenen hun vrijlating bekend te maken en aan blinden het herstel van hun zicht, om onderdrukten hun vrijheid te geven. - Lucas 4:18. Wanneer Jezus u vrij maakt dan bent u werkelijk vrij: Johannes 8:36.

Twee bedieningen

Er is een verschil in de bedieningen van Jezus voor Israël en voor het lichaam van Christus dat een theologische naam voor de gelovigen is. De Joden hoefden Jezus alleen als hun messias te erkennen. Het herstelde Israël gaat op aarde aan het werk.

De gelovigen van nu alias het Lichaam van Christus zijn door het bloed van de opgestane christus gerechtvaardigd. Voor het lichaam van Christus geldt:

- “Wees volijverig in goede werken” betekent: elke stap die we zetten, God danken om wat Hij geeft en doet! Dat is wandelen in goede werken die God tevoren bereidt (Ef.2:10). Of zoals Paulus schrijft in Kol. 3:17: En AL wat gij doet met woord of WERK, doet het ALLES in de naam des Heren Jezus, God, de Vader, DANKENDE door Hem! Ook als u

masturbeert, fietst, de hond uitlaat of de poes aait.

De mysterieuze hemel van god

Bovendien: het Lichaam van Christus gaat straks in de hemel aan het werk. Besef welke bijzondere en uitzonderlijke positie de gelovigen hebben. In Handelingen 7:55-56 zag ene Stefanus de hemel van God opengaan en de opgestane Jezus naast God staan. In Openbaring 4:1 lezen we over een deur in de hemel. Daar gaat het lichaam van Christus straks naartoe.

We zijn ons eigen mysterie

Eigenlijk is de vraag naar onze eigenheid of identiteit niet zo zinvol. Als er een God is (en die is er) dan bepaalt hij wat onze eigenheid is en niet wij. Hij bepaalt in hoeverre we in de nieuwe schepping nog steeds dezelfde persoon zijn maar dan met een fikse update. Dat is niet aan ons. Tenslotte bepaalden wij ook niet zelf hoe we ter wereld kwamen en wie we zijn. We zijn ons eigen mysterie en om die reden zullen we niet teveel pretenties over onze eigen inbreng, onze vrijheid, bewegingsruimte of identiteit hebben. We zullen allang blij zijn dat er ooit een update van onszelf in christus komt, dat alles recht gezet gaat worden en dat de dood niet het laatste woord heeft.

7. Schijnverdraagzaamheid

Een boek dat mijn denkwereld op de kop heeft gezet was het boek *Van Nicea tot Bonifatius* van Francois Roget. Hij schreef dat de bekende Bergrede in het Nieuwe Testament helemaal geen tolerante maar juist een intolerante rede was (Mattheüs 7:15 in Roget, 1981, p. 87-88). Ja, de armen komen er bekaaid vanaf maar Jezus riep niet op om andere religies te gaan omarmen. Hij zei ook niet: als je maar goed leeft (wat dat ook zijn mag) en elke vrijdag gras maait bij je buurvrouw, dan kom je wel in de hemel. De boodschap was op dat moment nog aan Israël gericht. Omarm de ene God van de hemel en aarde die de Bijbel aan ons gaf, dat was de kern van de Bergrede. De focus was steeds op de ene God die al in Deuteronomium 6:9 genoemd werd. In de Bergrede zei Jezus niet dat we andere religies zullen omarmen en de verbinding aan moeten gaan. “Verbinding” is een modewoord dat in progressieve kringen te pas en te onpas gebruikt wordt. Als we de Bergrede goed analyseren dan zullen we andere religies nadrukkelijk buiten de deur houden. Het Lichaam van Christus was er toen nog niet, dat kwam later met Paulus. De islam was er ook nog niet maar het krioelde wel van de Baäl afgoderij in het Midden-Oosten die op de huidige islam leek.

Helaas heeft schijnverdraagzaamheid ervoor gezorgd dat de ene God in Deuteronomium 6:9 over wie we op de deurposten zullen schrijven tot een drie-eenheid misvormd werd. Dezelfde schijnverdraagzaamheid zorgde ervoor dat in onze tijd intellectuelen Atlantis op het piepkleine eiland Santorini projecteerden en voor het gemak een aardbeving gelijkstelden aan een vulkaanruptie. Schijnverdraagzaamheid zorgde ervoor dat vele intellectuelen anno 2024 verklaren dat we feitelijk apen met een laptop zijn. Deze zienswijze wordt overal in scholen gepromoot met als enige doel om de Bijbelse waarheid buiten de deur te houden. In de Bergrede zei Jezus nergens dat we van een aap afstammen of dat we met gekleurde armbandjes om moeten lopen om diversiteit uit te drukken.

Schijnverdraagzaamheid kan in het ene domein toeslaan en het andere domein overslaan. Een gitarist kan zijn gitaar scherp stemmen om niet vals te klinken. Deze gitarist kan in een interview wel verklaren dat we van een aap afstammen of dat alle religies gelijk zijn. Met de apostel Paulus kreeg de Bijbelse verdraagzaamheid een volgende betekenis. Volgens Kolosse 1:16-17 en Romeinen 11:36 krijgt alles samenhang vanuit een brandpunt. Vergelijk het met een prisma waarin een lichtbundel valt. Aan de andere kant verschijnen alle kleuren van de regenboog. In de Bijbel is dit brandpunt de opgestane

christus. Een oecumene met een echte samenhang kan dus alleen bestaan als de dood overwonnen is. Schijnverdraagzaamheid zorgde ervoor dat wij oecumene verwarren met woorden als solidariteit, begrip en respect voor andere religies. Een laatste opmerking: ons artikel 1 staat haaks op de Bergrede. Alle religies worden volgens dit artikel immers gelijk behandeld.

8. Tot slot

Als zelfbenoemde ex-socialist die tot ver in de jaren 90 wars van religie was moet ik erkennen dat ik simpelweg “fout” was. De Bijbel is een anomalie in ons dagelijks leven dat voor mij tussen de Action en de Lidl pendelt. De Bijbel gunt ons een blik in de generaties van vroeger tot aan de tijd van de apostel Paulus van rond laten we zeggen 67 na christus. Over de verwoesting van Jeruzalem lezen we al niks meer zodat we mogen aannemen dat de hele Bijbel in de grondvorm voor die tijd afgerond was. De Bijbel is hiermee allereerst een magnifiek geschiedenisboek. We lezen over geloofwaardig beschreven opwekkingen van mensen uit de dood. We kunnen daarom niet zomaar zeggen dat de Bijbel een sprookjesboek is.

Daarnaast wordt in het evangelie een gebeurtenis rond de persoon van Jezus beschreven die ons moderne pet ver te boven gaat. Een Zoon van God die voor onze zonden aan het kruis werd doodgemarteld en die 3 dagen later weer op aarde rond huppelde en aan het Meer van Galilea visjes stond te bakken is iets wat buiten onze denkkaders valt. Het is allemaal zeer overtuigend beschreven op een wijze die onze fantasie uitdaagt. Hoe zou het verder gaan met ene Lazarus die door Jezus uit de dood was opgewekt? God zorgde

ervoor dat we in Johannes 12 nog een glimp van hem opvangen? In Handelingen 1:14 vangen we nog een glimp van de moeder van Jezus op. We mogen er vanuit gaan dat Jezus en zijn moeder elkaar na de opstanding nog eens ontmoet hadden.

In het Nieuwe Testament zien we twee manifestaties van Jezus. Eerst zien we een menselijke Jezus die onder ons was en belasting betaalde. Na de hemelvaart zien we een soort van lichtwezen Jezus dat zich aan Paulus manifesteert. Het feit dat hij uit de dood was opgewekt en een lichtwezen geworden was, moet ons aan het denken zetten over de verdere betekenis van onze levens. Blijkbaar wacht ons nog een fase twee terwijl we fase 1 nog lang niet begrijpen. Want hoe kunnen een zaadcel en eicel ooit een rockmuzikant worden?

De Bijbel daagt ons uit om na te denken over levensvragen die in onze dagelijkse gang van zaken buiten schot blijven. Hoe kan het dat ik er zomaar ben? Van wie is mijn lichaam en waar komt mijn lichaam zomaar vandaan? Van wie is mijn geest? Ben ik van iemand? Ben ik eigenlijk wel van mezelf? We nemen veel te gemakkelijk aan dat we er “zomaar” zijn. We zouden hier veel meer over na moeten denken. In sommige lesboeken voor levensbeschouwing worden kinderen weleens

uitgedaagd om na te denken wie ze zijn. Meestal blijft het beperkt tot oppervlakkige beschouwingen.

- “Ik ben Joop en ik shop goedkoop. Ik houd van reizen en stel weinig eisen. Ik shop bij de Lidl en doe mijn dagelijkse riedel. Ik ben anders dan anderen en ben niet van plan om te veranderen. Voor mijn verjaardag wil ik een paard, een auto en een lekkere meid. Dat ik straks 18 ben is een voldongen feit.”

Het mag duidelijk zijn dat dit van een dramatisch ander niveau is dan hoe de Bijbel ons beschrijft. Van wie zijn wij nu eigenlijk? Van onszelf? Deze vraag wordt zorgvuldig overgeslagen. Hopelijk heb ik in dit pamflet een aanzet gegeven om anders over onszelf te denken en God niet uit te sluiten. Gods stem in Johannes 12:28-30 en de verklaring in 1 Korinthe 15:28 zouden in het onderwijs veel meer aandacht moeten krijgen, Net als E.W. Bullingers boek “*Het Getuigenis van de Sterren*”. Daarnaast zouden ufo’s, graancirkels en de monolieten veel meer aandacht moeten krijgen.

Meer leeswerk hierover:

- Bob Evely, Does God Exist?/ At the End of the Ages
- Frank Morison: Who Moved the Stone?
- Lee Strobel: Bewijs Genoeg
- Vittorio Messori: Wat te zeggen van Jezus?

- N.T. Wright: The Resurrection of the son of god
- EW. Bullinger, Number in Scripture
- Websites: goedbericht.nl, bijbelsdenken.eu, evangelieomniet.nl, sonicchrist.wordpress.com, roodgoudvanparvaim.nl
- Artikel: www.amen.nl/artikel/194/de-geest-van-god

Bronnen

- Alesia, T. [oktober 2024] How the devil tempts women differently than men. Geraadpleegd op 19 okt. 2024 van, www.youtube.com/watch?v=ZW5LtRNT6O8&t=14s
- A Metalheads Journey [2022]. Ronnie James Dio warns about seances. [Youtube] Geraadpleegd op 1 aug. 2024 van www.youtube.com/watch?v=yJq2QQvnlOw
- Black Pegasus [2024]. Rapper FIRST time REACTION to The Rolling Stones - Sympathy For The Devil! The end looked like... [Youtube] Geraadpleegd op 1 aug. 2024 van www.youtube.com/watch?v=VZn70M7cXt4&t=608s
- Bakoenin, M [1871] God en Staat, in Marxist Internet Archive. Geraadpleegd op 31 juli 2024 van www.marxists.org/nederlands/bakoenin/1871/1871god-staat.htm
- Catoe, L.E. (1969). UFOs and related Subjects: an annotated bibliography. Geraadpleegd van www.governmentattic.org/13docs/UFOsRelatedSubjBiblio_Catoe_1969.pdf
- De Jonge, F. [16/3/2019]. Kijk, er zit een uil in de boom! In Twitter/X. Geraadpleegd op 20 oktober 2024 van freekdejonge.nl/nieuws/kijk-er-zit-een-uil/ via x.com/freekjonge/status/1106866306605830145
- De Vries, J. [10 juli 2024] Essay Het eiland van de appels. Avalon, het Atlantis dat standhield. In De Groene

Amsterdammer, jaargang 148, nummer 28-29, pp. 68-71.
Geraadpleegd op 1 aug. 2024 van
www.groene.nl/artikel/avalon-het-atlantis-dat-standhield

- Donner, M. [26/6/2024] Snel en schichtig. In de *Groene Amsterdammer*, jaargang 148, nr. 26. Geraadpleegd op 1 aug. 2024 van
www.groene.nl/artikel/snel-en-schichtig
- Elshout, L. (2018), *Atlantis in de Bibel: een hoax van de Python Geest*, Uitg. Parvaim, Almelo, NL
- Elshout, L. [Bombarie]. (2018-ee, 13 juli). Channeling versus Gone With the Wind. [Forumpost]. Geraadpleegd op 22 december 2018, van
forum.evangelicaluniversalist.com/t/channeling-versus-gone-with-the-wind/13172
- Horton, H. (2015, 16 december). Is Vladimir Putin immortal? Pictures from almost 100 years ago seem to show him looking fighting fit. *The Telegraph*. Geraadpleegd van
www.telegraph.co.uk/news/worldnews/vladimir-putin/12052939/is-vladimir-putin-immortal-conspiracy-theory.html
- Larsen, L. B. (2017, augustus). Out of this Art World, Part II. *Metropolis M*, 38(4), 12.
- Leak, M. [11 dec. 2023] What Does It Look Like to Have Our Identity Be in Christ? Op 6 aug. 2024 geraadpleegd van
www.biblestudytools.com/bible-study/topical-studies/what-does-it-look-like-to-have-our-identity-be-in-christ.html
- Rawlins, J. [2023]. 'Led Zeppelin' crop circle appears near John Bonham's grave. In, *The Shuttle*. Geraadpleegd op 1 aug. 2024 van
www.kidderminstershuttle.co.uk/news/23663603.led-zeppelin-crop-circle-appears-near-john-bonhams-grave/
- Richards, Keith (2010). *Life*. Fox, James (1st ed.). New York: Little, Brown and Co. p. 176. ISBN.OCLC548642133

- Rosner, Brian S. [2022]. *How to Find Yourself? Why looking inward is not the answer*. Good News Publ., Crossways, Wheaton, Illinois, USA
- Rosner, Brian S. (17 mei 2022). *How to Find Yourself: Why Looking Inward Is Not the Answer*. Van www.crossway.org/books/how-to-find-yourself-tpb/
- Schafnner, L. [6 dec. 2023]. Bruce Dickinson Has Married Fiancé Leana Dolci. In *Loudwire*. Geraadpleegd op 8 sept. 2024, van loudwire.com/bruce-dickinson-married-leana-dolci/
- Sciencealert. (2016, 8 februari). People Are Saying This Ancient Greek "Laptop" Is Proof of Time Travel. Geraadpleegd van sciencealert.com/people-are-saying-this-ancient-greek-laptop-is-proof-of-time-travel
- Turner, K., & Rice, T. (1994). *Masquerade of Angels*. Roland (, AR), Kelt Works. Geraadpleegd van zersetzung.org/karlaturner.org/books/Karla%20Turner%20-%20Masquerade%20of%20Angels.pdf
- V/d Enden, J. [2023] 1973 – Van Kooten & De Bie: Wim tekent voor zijn overlijden in 2023. In *JoostvdEnden* [Youtube]. Geraadpleegd op 20 okt. 2024 van www.youtube.com/watch?v=eLY4U9B6cCY
- Waring, S. C. (2016-b, 25 december). Weird Dali painting shaped "construction" on the Martian surface. Dec 2016, Video, UFO Sightings News. Geraadpleegd op 30 november 2018, van www.ufosightingsdaily.com/2016/12/weird-dali-painting-shaped-construction.html

